

OSAAMISEN KEHITTYMINEN LIIKUNNANOHJAAJAKOULUTUKSEN ENSIMMÄISEN VUODEN HARJOITTELUSSA

Jussinniemi Jannaliina
Kinnunen Anni

Opinnäytetyö

Liikunta ja vapaa-aika
Liikunnanohjaaja (AMK)

2020

Liikunta ja vapaa-aika
Liikunnanohjaaja (AMK)

Tekijät	Jannaliina Jussinniemi Anni Kinnunen	Vuosi	2020
Ohjaaja	Petteri Pohja		
Toimeksiantaja	Lapin ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Osaamisen kehittyminen liikunnanohjaajakoulutuksen ensimmäisen vuoden harjoittelussa		
Sivu- ja liitesivumäärä	68 + 16		

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle tietoa siitä, miten Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijoiden osaaminen toteutuu ja kehittyy lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevassa harjoittelussa sekä kartoittaa tekijöitä, jotka ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä harjoittelussa koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin eli osaamiskokonaisuuden näkökulmasta.

Tutkimus toteutettiin määrällisen tutkimusmenetelmän keinoin ja tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä keväällä 2020. Kysely lähetettiin lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun lukuvuosina 2017–2018 sekä 2018–2019 suorittaneille opiskelijoille.

Tutkimustuloksista selvisi, että osaamisen koettiin kehittyneen kahdeksasta kompetenssista parhaiten liikuntapedagogisen osaamisen sekä työyhteisöosaamisen osalta. Kompetensseista vähiten koettiin kehittyneen kansainvälistymisosaamisen sekä urheiluvalmennusosaamisen. Harjoittelussa painotetuista kolmesta kompetenssista liikuntapedagogisen osaamisen koettiin kehittyneen melko paljon, eettisen osaamisen koettiin kehittyneen kohtalaisesti ja hyvinvointivalmennusosaamisen koettiin kehittyneen vain vähän.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että kaikkien painotettujen kompetenssien ei painotuksesta huolimatta koettu kehittyneen merkittävästi. Vastaajien kokemusten mukaan osa niistä kompetensseista, joita harjoittelussa ei painotettu, kehittyi jopa painotettuja kompetensseja enemmän. Lisäksi tuloksista oli havaittavissa, että harjoittelupaikalla oli vaikutusta esimerkiksi harjoittelun sisältöihin ja toimintoihin, jotka puolestaan vaikuttivat osaamisen kehittymiseen. Tuloksia tarkasteltaessa on painotettava, että tutkimuskyselyn otos on suppea, eivätkä tulokset ole tämän vuoksi yleistettävissä.

Avainsanat ammatillinen osaaminen, kompetenssi, liikunnanohjaaja, osaamisen kehittyminen

Degree Programme in Sports and
Leisure Management
Bachelor of Sports Studies

Authors	Jannalliina Jussinniemi Anni Kinnunen	Year	2020
Supervisor	Petteri Pohja		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Subject of thesis	The Development of Competence in the Internship of the First Year of the Degree Programme in Sports and Leisure Management		
Number of pages	68 + 16		

The main purpose of this thesis was to study the experiences of the students of Lapland University of Applied Sciences' Degree Programme in Sports and Leisure Management about competence and the development of it in the internship of the first year. The mission of the internship is to support the comprehensive development of a child. The aim of the thesis was to provide information about the standard of the students' competence and how the competence is developed in the internship from the perspective of the eight competencies of the degree programme.

The research method of this study was quantitative. The data was collected by sending a questionnaire to the students who completed the internship of the first year during the seasons 2017–2018 or 2018–2019.

According to the findings, the most developed competencies of the eight competencies were experienced to be physical education competence and work community competence. The least developed competencies were experienced to be internationalization skills and sports coaching skills. There are three competencies that are emphasized in the internship: physical education competence, ethical competence and well-being coaching competence. Physical education competence was experienced to have developed quite a lot, ethical competence was experienced to have developed moderately and well-being coaching competence was experienced to have developed only slightly.

In conclusion, not all the emphasized competencies were perceived to have developed significantly. According to the respondents' experiences, some of the competencies that were not emphasized in the internship developed even more than the emphasized competencies. In addition, the results showed that the operational environment of internship influences, for example, the activities of the internship which influence the development of competence. However, when looking at the results, it must be emphasized that the results cannot be generalized because the sample of the survey is small.

Key words bachelor of sports studies, competence, development of the competence, vocational competence

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 AMMATILLISEN OSAAMISEN KEHITTYMINEN.....	10
2.1 Ammatillinen osaaminen.....	10
2.2 Osaamisen kehittyminen.....	14
3 OSAAMINEN LIIKUNNAN JA VAPAA-AJAN KOULUTUSOHJELMAN KONTEKSTISSA	17
3.1 Eurooppalainen tutkintojen viitekehys suuntana osaamiselle	17
3.2 Opetussuunnitelma osaamisen kehittämisen tukena	18
3.3 Kompetenssit osaamisen kuvaajina.....	19
3.4 Lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukeva harjoittelu.....	21
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	23
4.1 Tutkimusasetelma ja tutkimusongelma	23
4.2 Työkaluna määrällinen tutkimusmenetelmä.....	24
4.3 Aineistonhankintamenetelmänä kysely	28
4.4 Aineiston analysointi ja esittäminen	30
4.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	33
5 TUTKIMUSTULOKSET JA ANALYYSI.....	36
5.1 Taustatiedot	36
5.2 Kompetenssit	38
5.2.1 Oppimisen taidot	38
5.2.2 Eettinen osaaminen.....	39
5.2.3 Työyhteisöosaaminen	41
5.2.4 Innovaatio-osaaminen	42
5.2.5 Kansainvälistymisosaaminen	43
5.2.6 Liikuntapedagoginen osaaminen.....	44
5.2.7 Hyvinvointivalmennusosaaminen	45
5.2.8 Urheiluvalmennusosaaminen	47
5.3 Johtopäätökset	48
5.3.1 Osaamisen kehittyminen	48
5.3.2 Harjoittelun sisällöt ja toiminnot.....	51
5.3.3 Osaamisen kehittymiseen yhteydessä olevat tekijät	55

6	POHDINTA	58
6.1	Tutkimuksen tarkastelu	58
6.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	59
6.3	Opinnäytetyöprosessin reflektio.....	62
	LÄHTEET	65
	LIITTEET	69

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Osaamisen ja ammattitaidon käsitteistöä ja yhteyksiä	10
Kuvio 2. Osaamispyramidi	12
Kuvio 3. Määrällisen tutkimusprosessin vaiheet.....	26
Kuvio 4. Harjoittelun pääasialliset tehtävät	38
Kuvio 5. Oppimisen taitojen toiminnan kuvaukset.....	39
Kuvio 6. Eettisen osaamisen toiminnan kuvaukset	40
Kuvio 7. Työyhteisöosaamisen toiminnan kuvaukset.....	41
Kuvio 8. Innovaatio-osaamisen toiminnan kuvaukset	42
Kuvio 9. Kansainvälistymisosaamisen toiminnan kuvaukset.....	43
Kuvio 10. Liikuntapedagogisen osaamisen toiminnan kuvaukset	44
Kuvio 11. Hyvinvointivalmennusosaamisen toiminnan kuvaukset.....	46
Kuvio 12. Urheiluvalmennusosaamisen toiminnan kuvaukset	47

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Koettu osaamisen kehittyminen.....	49
Taulukko 2. Toiminnan kuvausten toteutuminen.....	52

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa toimeksiantajalle eli koulutuksen järjestäjälle tietoa siitä, miten Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijoiden osaaminen toteutuu ja kehittyy lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevassa harjoittelussa sekä kartoittaa tekijöitä, jotka ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen. Työn tarkoituksena oli selvittää harjoittelun suorittaneiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä harjoittelussa koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin näkökulmasta. Tutkimustulokset antavat toimeksiantajalle näkökulmia koulutuksen, erityisesti ensimmäisen lukuvuoden harjoittelun kehittämiseen.

Opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa selvitettiin määrällisen tutkimusmenetelmän keinoin toteutetussa tutkimuksessa, jonka aineistonhankintamenetelmänä käytettiin sähköistä kyselyä. Työn teoreettinen viitekehys tarkastelee osaamista ammatillisen osaamisen ja sen kehittämisen teorioiden ja käsitteiden sekä Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman ja sen sisältämän lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun näkökulmista.

Moninaistunut työelämä elää jatkuvassa muutoksessa, minkä seurauksena myös osaamisvaatimukset muuttuvat. Tämän seurauksena osaamisen kehittämisen tarve on jatkumo, joka vaatii työelämän osaajilta ja kehittäjiltä jatkuvaa hereillä oloa. (ks. esim. Opetushallitus 2019a, 9: Elinkeinoelämän keskusliitto 2020.) Yksinä osaamisen ja sen kehittämisen keskeisinä asiantuntijoina ja tuottajina voitaneen pitää ammattikorkeakouluja, joiden pääasiallisena tehtävänä on kouluttaa osaajia työelämän asiantuntijatehtäviin (Kangastie & Mastosaari 2016a, 14; Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2020). Lapin ammattikorkeakoulun opetuksen päämääränä on tuottaa näihin tehtäviin vaadittavia taitoja, jotka perustuvat työelämän osaamisvaatimuksiin. Koulutuksen keskiössä on opiskelijan oppimisprosessi, jonka tavoitteena on ammatillisen osaamisen kehittäminen. (Kangastie & Mastosaari 2016a, 13–14, 18.)

Osaamisen määritellään olevan tiedoista, taidoista ja asenteesta muodostuva kokonaisuus, joka ilmenee taitavuutena ja tarkoituksenmukaisena toimintana (Kupias, Peltola & Pirinen 2014). Osaaminen on seurausta oppimisesta (Viitala 2008, 135; Kupias ym. 2014) ja sen kehittyminen ammatillisessa kontekstissa edellyttää tilanteita, joissa tietojen, taitojen ja asenteen yhdistämistä ja soveltamista harjoitellaan käytännössä (Kangastie & Mastosaari 2016b, 11). Koska osaaminen ilmenee sosiaalisessa vuorovaikutuksessa (Helakorpi 2005, 58), vaatii se kehittyäkseen myös sosiaalisen ympäristön (Kangastie & Mastosaari 2016b, 11).

Ammatillisen osaamisen kehittämisessä olennaista on siis konteksti, jossa oppimista harjoitetaan. Lapin ammattikorkeakoulussa oppiminen tapahtuu ongelmaperustaisesti, jolloin oppimisen ponnahduslautana toimivat todellisesta työelämästä johdetut ilmiöt ja kysymykset. Lapin ammattikorkeakoulu näkee tärkeimpänä oppimisympäristönä ammatille ominaisen, aidon työympäristön. Opiskelija pääseekin kehittämään osaamistaan aitoja työympäristöjä tarjoavissa ammattitaitoa edistävissä harjoitteluissa, joiden laajuus on tutkinnosta riippuen 30–90 opintopistettä. (Kangastie & Mastosaari 2016b, 12, 16–17.)

Opiskelijan oppimisprosessia ja osaamisen kehittymistä ohjailevat työelämän osaamistarpeista johdetut kompetenssit eli tavoiteltavat osaamiskokonaisuudet (Kangastie & Mastosaari 2016a, 34), joiden näkökulmasta opinnäytetyön tutkimus osaamista ja osaamisen kehittymistä tarkastelee. Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman kahdeksasta kompetenssista viisi ovat yleisiä, alasta riippumattomia kompetensseja ja kolme koulutusohjelmakohtaisia, ammatille ominaisia kompetensseja. Yleiset kompetenssit ovat oppimisen taidot, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen ja kansainvälistymisosaaminen. Koulutusohjelman kolme koulutusohjelmakohtaista kompetenssia ovat liikuntapedagoginen osaaminen, hyvinvointivalmennusosaaminen sekä urheiluvalmennusosaaminen. (Lapin ammattikorkeakoulu 2020b.)

Kompetenssit ohjaavat osaamisen kehittymistä niin, että jokaiselle opintojaksolle on valittu tietyt painotetut kompetenssit (Hannola 2020). Ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa painotetut kompetenssit ovat eettinen osaaminen, liikuntape-

dagoginen osaaminen ja hyvinvointivalmennusosaaminen (Lapin ammattikorkeakoulu 2020a). Erityisen mielenkiintoista tutkimuksessa on tarkastella sitä, miten kompetenssien painotus näkyy osaamisen kehittymisen tuloksissa.

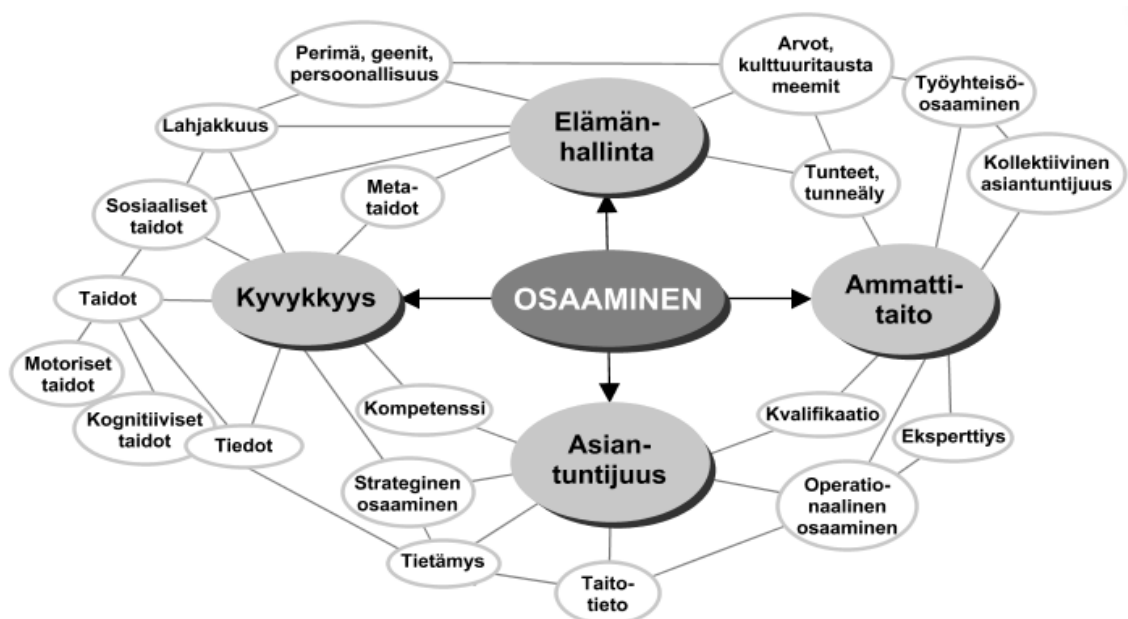
Omia opintopolkujamme kulkiessa olemme joutuneet, halunneet ja saaneet pysähtyä tarkastelemaan omaa osaamistamme ja sen kehittymistä useaan otteeseen, polkujemme risteyksissä, taukopaikoilla ja niiden välissä. Olemme myös päässeet tarkastelemaan osaamista ja sen kehittymistä niin vertaisarvioijan kuin ryhmän jäsenen näkökulmista. Jatkuvaa oppimista ja oman osaamisen kehittämistä kohtaan on syntynyt vahva palo, joka on laajentunut kiinnostukseksi ja innostukseksi tutkia osaamista ja sen kehittämistä myös laajemmista näkökulmista.

2 AMMATILLISEN OSAAMISEN KEHITTYMINEN

2.1 Ammatillinen osaaminen

Osaaminen määritellään tietojen, taitojen ja asenteiden muodostamaksi kokonaisuudeksi, joka ilmenee toiminnan taitavuutena ja tarkoituksenmukaisuutena. Tällaisessa toiminnassa tiedot ja taidot on siis yhdistetty niin, että niistä on hyötyä. (Kupias ym. 2014.) Helakorpi (2010a, 15) määrittelee osaamisen ihmisten käyttäytymiseen liittyviksi kyvyiksi ja valmiuksiksi, jolloin osaaminen näyttäytyy käytännössä taitojen soveltamisena jossain sosiaalisessa kontekstissa. Osaamiseen liittyy aina kohde sekä toimintatapoja, joiden avulla pyritään saavuttamaan asetettu tavoite (Vartiainen 2008, 141).

Osaamiseen liittyvä käsitteistö on laaja, ja ammattiin liittyvästä osaamisesta puhuttaessa käytetään käsitteitä ammattitaito ja asiantuntijuus. Ammatillisen osaamisen nähdään koostuvan paitsi ammatin edellyttämistä tiedoista ja taidoista, myös henkilön persoonallisuudesta. Näin ollen sen taustalla vaikuttavat työn vaatimusten lisäksi perimä ja sosiaalinen ympäristö. Ammatilliseen osaamiseen liittyviä käsitteitä ja niiden välisiä yhteyksiä on esitelty alla olevassa käsitekartassa (Kuvio 1). (Helakorpi 2010b, 63–64.)

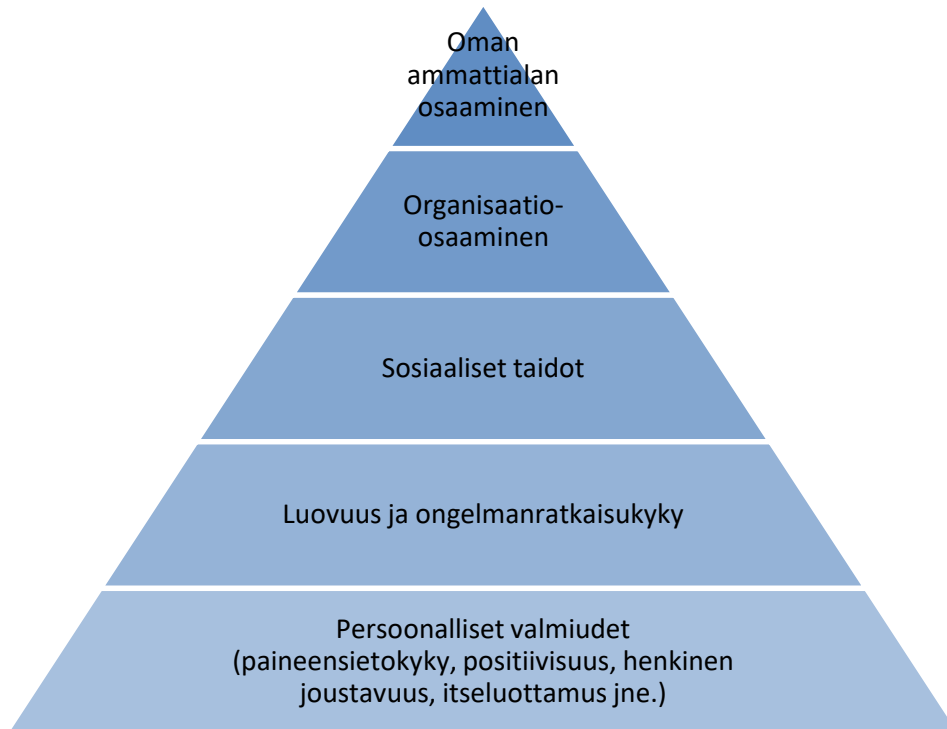

Kuvio 1. Osaamisen ja ammattitaidon käsitteistöä ja yhteyksiä (mukaillen Helakorpi 2005, 55)

Ammatillisesta osaamisesta puhuttaessa peruskäsitteitä ovat kompetenssi eli pätevyys sekä kvalifikaatio (Helakorpi 2010b, 66). Helakorven (2010b, 65) mukaan kompetenssi tarkoittaa henkilökohtaisia valmiuksia tietyn tehtävän suorittamiseen. Ammattitaidon ja kompetenssin hän kytkee toisiinsa kuvaamalla ammattitaitoa hyödynnetyksi kompetenssiksi. Kvalifikaation Helakorpi puolestaan määrittelee tietyn työn tai ammatin ammattitaitovaatimuksiksi eli vaatimuksiksi, joita tämä työ edellyttää.

Helakorven (2010b, 64) mukaan osaamisen ja ammattitaidon taustalla on kyvykkyys, jota Vartiainen (2008, 142) kuvailee potentiaaliseksi osaamiseksi. Toisin kuin osaamisella, kyvykkyydellä ei ole kohdetta, suuntaa tai sisältöä, jolloin se tulee tarpeeseen erityisesti avoimissa ja muuttuvissa tilanteissa, joissa valmiita ratkaisuja ei ole (Vartiainen 2008, 141–142). Kyvykkyyden taustalla ovat sekä peritty lahjakkuus että koulutuksen ja kokemusten avulla saavutetut tiedot, taidot ja asenteet (Helakorpi 2010b, 64).

Viitala (2008, 116) esittelee teoksessaan osaamispyramidin (Kuvio 2), jolla hän kuvailee ammattitaitoa ja sen rakentumista. Pyramidi koostuu erilaisista kvalifikaatioista: alaosassa ovat persoonalliset valmiudet, luovuus ja ongelmanratkaisu sekä sosiaaliset taidot ja yläosassa puolestaan ovat organisaatio-osaaminen sekä oman ammattialan osaaminen. Se, mihin kohtaan kvalifikaatio on pyramidissa sijoitettu, viestii sen suhteesta suoritettaviin työtehtäviin. Pyramidin alaosassa olevat kvalifikaatiot liittyvät persoonallisuuteen, ihmisenä kehittymiseen sekä ammattialasta ja työtehtävistä riippumattomiin metavalmiuksiin. Siirryttäessä kohti pyramidin huippua kvalifikaatiot tarkentuvat käsittämään erityisesti toimialalla ja suoritettavissa työtehtävissä tarvittavaa osaamista.

Kuvio 2. Osaamispyramidi (mukaillen Viitala 2008, 116)

Viitala (2008, 116–119) jakaa ammattitaidon kvalifikaatiot neljään eri kategoriaan: tuotannollisiin, sosiaalisiin, innovatiivisiin sekä normatiivisiin kvalifikaatioihin. Tuotannolliset kvalifikaatiot tarkoittavat niitä valmiuksia, joita työtehtävien sisällöllinen hallinta vaatii. Sosiaaliset kvalifikaatiot puolestaan tarkoittavat erilaisissa vuorovaikutustilanteissa vaadittavia sosiaalisia taitoja. Innovatiiviset kvalifikaatiot liittyvät luovuuteen, jonka rooli työelämässä kasvaa jatkuvasti. Normatiivisiin kvalifikaatioihin eli persoonaan liittyviin valmiuksiin sen sijaan sisältyy ihmisen henkilökohtaiset ominaisuudet.

Helakorpi (2010b, 76) puolestaan jakaa asiantuntijan osaamisen niin ikään neljään osa-alueeseen, jotka ovat substanssiosaaminen, työyhteisöosaaminen, kehittämisosaaminen sekä kehittymisosaaminen. Substanssiosaamisen voidaan ajatella vastaavan tuotannollisia kvalifikaatioita, kun taas työyhteisöosaaminen liittyy sosiaalisiin kvalifikaatioihin. Kehittämisosaaminen ja kehittymisosaaminen puolestaan pitävät sisällään samanlaisia piirteitä kuin innovatiiviset ja normatiiviset kvalifikaatiot. Osaamisen pilkkominen osioihin helpottaa analysointia ja kuvausta sekä toimii myös osaamisen kehittämisen apuvälineenä. Käytännön toiminnassa osaaminen on kuitenkin kokonaisuus, jonka eri osa-alueiden painotus vaihtelee kulloisenkin tilanteen mukaan.

Tietoa pidetään osaamisen perustana. Se, millaisen pohjan tieto antaa osaamiselle, riippuu tiedon laadusta. (Viitala 2008, 126.) Helakorven (2010a, 14) mukaan tieto jaetaan objektiiviseen tutkimustietoon ja subjektiiviseen kokemustietoon. Poikela (2001, 104–105) puolestaan tuo ammatillisen osaamisen yhteydessä esille teorian tiedon, käytäntötiedon ja kokemustiedon sekä hiljaisen tiedon. Näistä teorian tieto ja käytäntötieto nähdään objektiivisina, yksilöstä riippumattomina tiedon muotoina, kun taas kokemustieto sekä hiljainen tieto ovat subjektiivista, yksilön kokemukseen liittyvää tietoa.

Tieto voidaan jakaa myös näkyvään tietoon ja hiljaiseen tietoon. Näkyvällä tiedolla tarkoitetaan kaikkea sellaista tietoa, joka on muotoiltu sanoiksi ja joka on näkyvillä, omaksuttavissa ja arvioitavissa, esimerkiksi kirjoitettuja sanoja ja matemaattisia kaavoja. Hiljainen tieto puolestaan tarkoittaa sellaista tietoa, joka vaikuttaa yksilön toimintaan koko ajan, mutta sitä ei ole kuitenkaan ilmaistu sanoin ja se on yleensä tiedostamatonta. Erityisesti jälkimmäisenä mainittua tiedon lajia pidetään ammattitaidon kannalta merkityksellisenä. (Polanyi 1983, Viitalan 2008, 131 mukaan.)

Myös Helakorven (2010b, 65) mukaan hiljainen tieto on tärkeä osa osaamista. Se on kokemusten myötä kerrytettyä ymmärrystä ja tulkintaa, joka ilmenee sujuvana toimintana (Kärmeniemi & Lehtola 2005, 166; Helakorpi 2010b, 65). Hakkarainen (2008, 116) muistuttaa kuitenkin, että vaikka hiljainen tieto liitetään usein innovatiivisuuteen ja asiantuntijuuteen, se voi tarkoittaa myös jäykkiä rutineja. Tällöin se voi olla toiminnan kehitystä hidastava tekijä.

Jotta hiljainen tieto voitaisiin tuoda esille, on se ensin tunnistettava ja hiljaisen tiedon haltijan on oltava valmis jakamaan tietonsa muiden ihmisten kanssa. Jakaminen edellyttää, että tiedon haltija kokee vallitsevan sosiaalisen ympäristön ja tilanteen turvalliseksi. Lisäksi tiedon haltijalla tulisi olla riittävät reflektointitaidot ja hiljaisen tiedon sanoittamiseen vaadittavat käsitteet, jotta hän olisi kykenevä kommunikoimaan asiasta. Hiljaisen tiedon tuominen esille ei siis ole välttämättä kovin yksinkertaista, vaan se vaatii useiden asioiden toteutumista. (Viitala 2008, 132.)

Kuten osaamisen määritelmästäkin voi päätellä, tieto itsessään ei vielä saa aikaan taitavaa suoritusta. Tiedon muuntaminen tarkoituksenmukaiseksi toiminnaksi vaatii taitoa soveltaa tietoa sekä toimintaa tukevaa asennetta. (Viitala 2008, 126.) Kupias, Peltola ja Pirinen (2014) toteavatkin osaamisen soveltamisen käytäntöön olevan keskiössä. Myös Viitala (2008, 113) tukee tätä väitettä todeten, että ammattilaisuudesta ja ammattinsa osaavista henkilöistä puhuttaessa ei tarkoiteta pinnallista osaamista.

2.2 Osaamisen kehittyminen

Osaaminen on aina seurausta oppimisesta (Viitala 2008, 135; Kupias ym. 2014) ja osaamisen kehittymistä pidetään yhtenevänä oppimisen kanssa (Aarnio 2010, 186). Viitalan (2008, 135) mukaan osaamisen kehittyminen edellyttää siihen johtavien oppimisprosessien tukemista. Nämä prosessit ovat kuitenkin monimutkaisia ja osittain salattuja, eivätkä ne siksi ole täysin hallittavissa.

Jotta osaamista voitaisiin kehittää, on sitä ensinnäkin eriteltävä ja arvioitava yksityiskohtaisesti, esimerkiksi aiemmin esiteltyjen osaamisen jaottelujen mukaan. Koska useimmat ihmiset eivät ole tottuneet erittelemään ja arvioimaan omaa ammattitaitoaan ja osaamistaan, voi se olla haastavaa. Oppiminen tehostuu, kun oppijan tietoisuus omasta osaamisestaan ja oppimisestaan lisääntyy. (Viitala 2008, 113, 142.) Viitalan (2008, 143) mukaan ammattitaidon kehittyminen perustuu yksilön omaan kykyyn ja haluun arvioida omaa tekemistään sekä pyrkiäkseen kehittää osaamistaan arvioinnin perusteella. Itsearviointia ja oppijan omaa kehitymispyrkimystä ei voi korvata ulkopuolisella arvioinnilla.

Poikela (2001, 104–105) kuvailee informaation muuttumista osaamiseksi teoriatiedon, käytäntötiedon, kokemustiedon ja hiljaisen tiedon avulla. Teoriatieto ja käytäntötieto ovat potentiaalista tietoa, joka ei prosessoimattomana vielä muutu osaamiseksi. Kun ne yhdistetään kokemuksiin ja kerrytetään sekä kokemustietoa että hiljaista tietoa, voi seurauksena syntyä korkeatasoista ammatillista osaamista. Poikela näkee koulutuksen tarjoavan teoriatietoa ja käytäntötietoa ja työelämän puolestaan kokemustietoa ja hiljaista tietoa.

Osaamisen kehittyminen vaatii siis kokemuksia, ja myös Kangastie ja Mastosaari (2016b, 11) toteavat, että taitojen kehittymisen taustalla on aina paitsi tieto myös

tekeminen ja kokeileminen käytännössä. Työelämää haasteineen ja ongelmienne pidetään opiskelijan näkökulmasta tärkeänä kokemustiedon ja oppimismahdollisuuksien tarjoajana ja sillä on merkittävä rooli jo ammatillisten opintojen alussa. Yksi opiskelijan ja työelämän yhteys on työharjoittelu, jota opiskelijoiden kokemusten mukaan pidetään opiskeluajan merkittävimpänä tekijänä oppimiskokemusten näkökulmasta. Opiskelijat ovat kokeneet, että työpaikalla opitaan oikeita asioita, saadaan ohjausta yksilöllisesti, saadaan motivaatiota opintoihin sekä päästään toimimaan aktiivisesti. (Van der Sanden & Teurlings 2007, 122; Majuri & Helakorpi 2010, 126–128.)

Billett (2002) esittelee Virolaisen (2006, 33–34) mukaan työssä oppimisen pedagogiikan kannalta kolme huomioon otettavaa seikkaa: työpaikalla saatava suora ja epäsuora ohjaus, mahdollisuus erilaisiin työtehtäviin osallistumiseen sekä yksilön halu ja päätös kehittää osaamistaan harjoittelussa. Se, millaiset mahdollisuudet opiskelijalla on kehittää osaamistaan harjoittelussa, riippuu ensisijaisesti harjoittelun sisältämisestä työtehtävistä. Se, miten osaaminen puolestaan kehittyy, riippuu siitä, ovatko työtehtävät opiskelijalle uusia vai jo rutiininomaista toimintaa. Tuttujen tehtävien suorittaminen tuo osaamiseen syvyyttä, mutta uusien tehtävien myötä osaamisen alue laajenee.

Harjoittelun työtehtävät ja sieltä saadut kokemukset eivät kuitenkaan prosessomattomina johda osaamiseen. Jotta ne edistäisivät ammatillisen osaamisen kehittymistä, on opiskelijan reflektoitava kokemuksiaan ja tarkasteltava niitä oppimisen näkökulmasta. Muutoin ne saattavat jopa heikentää osaamisen kehittymistä esimerkiksi vahvistamalla huonoja käytäntöjä. (Viitala 2008, 145.)

Oppimisen on ajateltu usein tarkoittavan tietojen ja taitojen oppimista, vaikka todellisuudessa se ei ole niin yksinkertaista. Aikuisten oppijoiden omat kokemukset ja ajatusmallit säätelevät sitä, millä tavalla he tulkitsevat ulkopuolelta tulevaa informaatiota, ja tämä tekee oppimisesta monimutkaista. Vastuu oppimisesta kuuluu oppijalle itselleen, mutta ulkopuoliset henkilöt voiva tukea osaamisen kehittymistä ohjaamalla häntä omaehtoiseen arviointi-, tiedon prosessointi- ja kehittämistoimintaan sekä mahdollistamalla tällainen toiminta resurssien ja puitteiden puolesta. (Viitala 2008, 126, 135.)

Osaaminen kehittyy vaiheittain, ja varma ja automaattisesti tapahtuva toiminta on saavutettavissa vasta kokemuksien myötä (Viitala 2008, 113). Myös Kupias, Pelto ja Pirinen (2014) toteavat osaamisen kehittyvän usein vähitellen, eikä näin ollen ole järkevää tarkastella osaamista joko–tai-asiana. He esittelevät Dreyfusin ja Dreyfusin (1986) sekä Bennerin (1989) pohjalta viisiportaisen osaamisen kehittymisen asteikon, jossa portaavat ovat noviisi, kehittynyt aloittelija, pätevä ongelmanratkaisija, taitava suorittaja sekä asiantuntija tai ekspertti. Osaamisen kehityksessä henkilö käy yleensä läpi kaikki saavuttamaansa tasoa edeltävät portaavat. Vaikka osaamisen suhteen voikin saavuttaa asiantuntija-tason, ei kehittymistä ole tarkoituksena tason saavuttettuaan lopettaa, koska muuttuva työelämä ja ympäristö asettavat osaamiselle jatkuvasti uusia vaatimuksia. (Kupias ym. 2014.) Yksilöiltä edellytetäänkin kykyä kehittää osaamistaan tehokkaasti ja itsenäisesti (Viitala 2008, 135).

3 OSAAMINEN LIIKUNNAN JA VAPAA-AJAN KOULUTUSOHJELMAN KONTEKSTISSA

3.1 Eurooppalainen tutkintojen viitekehys suuntana osaamiselle

Suomessa korkeakoulututkintojen osaamistavoitteiden taustalla on eurooppalainen tutkintojen viitekehys (European Qualifications Framework, EQF). Tämä viitekehys on Euroopan komission asettama osaamisen tarkastelun työkalu, jonka päätavoitteina on edistää elinikäistä oppimista sekä opiskelijoiden ja työvoiman liikkuvuutta Euroopassa. Viitekehyksellä pyritään parantamaan tutkintojen selkeyttä ja niiden keskinäistä vertailtavuutta. Lisäksi tavoitteena on parantaa aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista sekä koulutuksen ja työelämän välisiä yhteyksiä. (Opetusministeriö 2009, 13–14; Euroopan unionin neuvosto 2017, 15–17.)

Viitekehys koostuu kahdeksasta tasosta, ja eurooppalaisten tutkintojärjestelmien tutkinnot on sijoitettu tähän viitekehykseen. Jokaiselle tasolle on määritelty tätä tasoa vastaavien tutkintojen oppimistulokset tietoina, taitoina ja pätevyytenä. Tavoitteena on, että tietyn tasoisen tutkinnon suorittanut henkilö on oppimisprosessinsa päätteeksi saavuttanut tasoa vastaavat oppimistulokset. (Opetusministeriö 2009, 14; Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosasto 2020, 2–3.) Suomessa alempi korkeakoulututkinto, kuten liikunnanohjaajan (AMK) tutkinto, on sijoitettu tasolle 6 (Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskonaisuuksien viitekehyksestä 120/2017 2 §), jota vastaavien tutkintojen oppimistulokset on esitetty liitteessä 1. Kukin taso pitää sisällään myös sitä alempien tasojen oppimistulokset, jolloin tasoa 6 tarkasteltaessa on syytä tarkastella myös tasoja 1–5 (Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosasto 2008, 4).

Eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä oppimistulokset on kuvattu aiheesta riippumattomasti, ja ne pätevät kaikkien viitekehykseen kuuluvien maiden tutkintojärjestelmien tutkintoihin. Koska viitekehys huomioi eri maiden tutkintojärjestelmien erilaisuuden, se on melko suuntaa antava. (Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston 2008, 4.) Eurooppalaista tutkintojen viitekehystä kutsutaan niin sanotuksi metaviitekehykseksi, ja useilla viitekehysten piiriin

kuuluvilla mailla on käytössään tähän viitekehykseen pohjautuva kansallinen tutkintojen viitekehys (National Qualifications Framework, NQF), jossa eri tasojen oppimistulokset on kuvattu tarkemmin koskemaan maakohtaisia tutkintoja ja muita osaamiskokonaisuuksia (Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston 2008, 4; European Centre for the Development of Vocational Training 2018, 10).

3.2 Opetussuunnitelma osaamisen kehittämisen tukena

Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa on käytössä osaamisperustainen opetussuunnitelma, jossa opintojen osaamistavoitteet pohjautuvat työelämän osaamisvaatimuksiin. Opetussuunnitelmassa osaaminen nähdään kumuloituvana ja sitä havainnollistetaan vuositeemoilla, jotka kuvaavat opiskelijan osaamista ammatillisen kasvun näkökulmasta: ensimmäisen vuoden aikana opiskelija on perehtyjä, toisen vuoden aikana harjaantuja, kolmannen vuoden aikana soveltaja ja neljännen vuoden aikana kehittäjä. Tavoitteena siis on, että liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinnon suorittaneen henkilön osaaminen vastaa EQF 6 -tason mukaista osaamista (Liite 1). (Kangastie & Mastosaari 2016b, 13; Lapin ammattikorkeakoulu 2020b).

Osaamisperustaisessa opetussuunnitelmassa opiskelijan osaaminen rakentuu palasista, ja opiskelija kerryttää osaamistaan niin teoriaopinnoissa kuin käytännön harjoitteluissa. Opintojen edetessä osaaminen syvenee ja laajenee kohti ammatissa vaadittavaa osaamista. Koska Lapin ammattikorkeakoulussa tuetaan yksilöllisiä opintopolkuja, opiskelija voi itse vaikuttaa opintojensa sisältöihin ja toteutukseen esimerkiksi harjoittelupaikan valinnalla tai sisällyttämällä opintoihinsa muita ammatillista kehittymistä tukevia opintoja. Yksilölliset valinnat vaikuttavat siihen, millainen osaaminen opinnoissa erityisesti korostuu. (Hannola 2020.)

Lukukausien ja koko koulutuksen kulun sekä osaamisen kehittymisen taustalla ovat kompetenssit eli osaamiskokonaisuudet, joita liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa on kahdeksan. (Kangastie & Mastosaari 2016a, 39–40; Lapin ammattikorkeakoulu 2020a.) Jokaiselle opintojaksolle on valittu tietyt painotettavat

kompetenssit, joiden mukaista osaamista opintojaksolla pyritään erityisesti kehittämään ja jotka näin ollen määrittävät myös osaamistavoitteiden suunnan (Hanola 2020).

3.3 Kompetenssit osaamisen kuvaajina

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto (myöhemmin Arene) on tehnyt suosituksen tutkintojen kansallisen viitekehysten soveltamisesta ammattikorkeakouluissa ja laatinut ammattikorkeakoulututkinnoille yhteiset kompetenssit. Suosituksen tavoitteena on yhteisten kompetenssien avulla yhtenäistää ammattikorkeakoulujen näkemystä osaamistasokuvausten soveltamisesta käytännössä: opetussuunnitelmien ja osaamisen arvioinnin tulee perustua kansalliseen tutkintojen viitekehykseen. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 3.)

Yhteisten kompetenssien taustalla on eurooppalaisen ja kansallisen tutkintojen viitekehysten lisäksi ”Dublin descriptors” ja ”Tuning competences”, joiden tavoitteena on ollut yhdenmukaistaa ammattikorkeakoulututkintojen oppimistulosten kuvauksia sekä kompetensseja (Ministry of Science, Technology and Innovation 2005, 65; Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6; The Commission’s Directorate General for Education and Culture 2020). Kompetenssien syntyyn ovat vaikuttaneet myös tulevaisuuden työelämän osaamistarpeet sekä lainsäädäntö (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6).

Tutkintojen yhteisillä kompetensseilla tarkoitetaan nimensä mukaisesti koulutusohjelmasta riippumattomia yleisiä osaamiskokonaisuuksia. Niiden tarkoituksena on edistää työelämätaitojen ja asiantuntijuuden kehittymistä. Arenen suosituksen mukaiset kompetenssit ovat oppimisen taidot, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen ja kansainvälistymisosaaminen (Liite 2). Arenen mukaan ammattikorkeakoulututkintojen kompetenssit ilmaisevat pätevyyttä, suorituspotentiaalia sekä kykyä suoriutua alan työtehtävistä. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6–8.)

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston (2010, 7–8) suositus kompetensseista sisältää osaamisen kuvaukset sekä ammattikorkeakoulututkinnoille (Liite 2) että ylemmille ammattikorkeakoulututkinnoille. Oppimisen taidot käsittävät tiedonhankintataidot sekä osaamisen ja oppimisen arviointi- ja kehittämistaidot. Eettinen

osaaminen sisältää vastuullisuuden, tasa-arvoisuuden, kestävän kehityksen sekä ammatillisten arvojen mukaista toimintaa. Työyhteisöosaamisella tarkoitetaan viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, verkostoitumistaitoja sekä kykyä tehdä päätöksiä ja toimia työyhteisössä. Innovaatio-osaamisella tarkoitetaan luovuutta ja ongelmanratkaisutaitoja sekä kykyä toimia erilaisissa hankkeissa ja projekteissa. Kansainvälistymisosaaminen käsittää kielitaidon, monikulttuurisen yhteistyön sekä kansainvälisyyden huomioimisen.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston suosituksen mukaisesti Lapin ammattikorkeakoulu on sisällyttänyt yhteiset kompetenssit liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinnon opetussuunnitelmaan (Lapin ammattikorkeakoulu 2020b). Yhteisten kompetenssien lisäksi ammattikorkeakoulut määrittävät koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit, jotka tukevat opiskelijan ammatillisen asiantuntijuuden kehittymistä (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6). Lapin ammattikorkeakoulun (2020b) määrittämät koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit ovat liikuntapedagoginen osaaminen, hyvinvointivalmennusosaaminen ja urheiluvalmennusosaaminen (Liite 3).

Liikuntapedagoginen osaaminen sisältää vastuullisen liikuntakasvatuksen periaatteet sekä ymmärryksen ihmisen anatomiasta ja fysiologiasta. Hyvinvointivalmennusosaaminen kattaa kokonaisvaltaisen näkökulman toimintakyvyn ja terveyden edistämiseen sekä niihin vaikuttaviin tekijöihin ja urheiluvalmennusosaaminen puolestaan sisältää käsityksen sekä urheilujärjestelmästä että urheilijan kokonaisvaltaisesta kehityksestä. (Lapin ammattikorkeakoulu 2020a.)

Sekä yhteisten että koulutusohjelmakohtaisten kompetenssien kehittymistä voidaan tukea erilaisilla sisällöllisillä ja pedagogisilla valinnoilla. Opetuksen sisällöllä on keskeinen merkitys tutkintokohtaisen ammatillisen ydinosaamisen kehittymiselle. Pedagogiset menetelmät ja toimintaympäristö puolestaan vaikuttavat erityisesti yleisten työelämävalmiuksien kehittymiseen, jota myös ammattiosaamisen vahvistuminen edistää. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6.)

3.4 Lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukeva harjoittelu

Liikunnanohjaaja (AMK) -tutkinto on laajuudeltaan 210 opintopistettä, jolloin opintojen laskennallinen kesto on kolme ja puoli vuotta. Tutkinto sisältää neljä ammattitaitoa edistävää harjoittelua ja niiden osuus tutkinnon laajuudesta on 55 opintopistettä, josta 15 opintopistettä muodostuu ensimmäisen lukuvuoden harjoittelusta. Harjoitteluiden tavoitteena on ”perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä”. (Lapin ammattikorkeakoulu 2020b.)

Lapin ammattikorkeakoulu (2020b) on esitellyt ensimmäisen lukuvuoden vuosi-teeman seuraavanlaisesti: ”Ensimmäisen vuoden aikana perehdyt eettisyyteen ja oppimaan oppimisen taitoihin sekä orientoidut lapsen kasvuun ja kehitykseen ja niihin liittyviin toimintaympäristöihin.” Vuositeeman mukaisesti ensimmäisen lukuvuoden harjoittelu on lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukeva harjoittelu, jossa opiskelija toimii lasten parissa (Lapin ammattikorkeakoulu 2020c). Ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa painotetaan yhteisistä kompetensseista eettistä osaamista ja koulutusohjelmakohtaisista kompetensseista liikuntapedagogista osaamista ja hyvinvointivalmennusosaamista (Lapin ammattikorkeakoulu 2020a). Kompetenssien pohjalta Lapin ammattikorkeakoulu (2020c) määrittelee harjoittelun osaamistavoitteet ja teemat seuraavalla tavalla:

”Tällä opintojaksolla opit suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan lapsen kokonaisvaltaiseen kehittymiseen johtavaa liikunnan-ohjaustoimintaasi lasten yleisten liikunta - ja terveyssuositusten pohjalta. Tulet toteuttamaan käytännön ohjaustoimintaasi työelämälähtöisessä oppimisympäristössä lasten keskuudessa. Harjoitteluaikana tulet kehittämään lapsen kohtaamiseen liittyviä vuorovaikutustaitojasi ja opit luomaan positiivisen liikkumiseen innostavan motivaatioilmaston. Tulet toimimaan lapsen liikkumiseen liittyvän organisaation alaisuudessa ja kehität myös organisaatiossa toimimiseen liittyviä alustaitojasi ja organisaatioiden verkostoitumiseen liittyvää ymmärrystäsi.”

Lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun hyväksymiseen Lapin ammattikorkeakoulu (2020c) vaatii seuraavat kriteerit:

- ”Opiskelija perehtyy työyhteisön arvoihin ja toimii niiden mukaisesti osana työyhteisöä.

- Opiskelija suoriutuu hyväksytysti harjoittelusta yhdessä työnantajan ja ohjaavan opettajan kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti.
- Opiskelija kerää aktiivisesti palautetta harjoittelustaan ja toimii yhteyshenkilönä oppilaitoksen ja työpaikan välillä sekä tekee harjoitteluajastaan ohjeen mukaisen loppuraportin.”

Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutus tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja Liikkuvan koulun kanssa, mikä mahdollistaa opiskelijalle ammattikorkeakoulun tarjoaman harjoittelupaikan jostakin lähialueen päiväkodista tai alakoulusta. Koulutusohjelma tukee opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkua, jolloin opiskelija voi halutessaan hankkia harjoittelupaikan itse joltakin toiselta paikalliselta tai muualla sijaitsevalta taholta. Tällöin harjoittelu on suoritettavissa myös muissa ympäristössä, jotka mahdollistavat harjoittelun osaamistavoitteiden saavuttamisen. Tavallisimpia suorituspaikkoja lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevassa harjoittelussa ovat päiväkodit, alakoulut sekä urheiluseurat, joissa ohjattavat ryhmät koostuvat alakouluikäisistä tai sitä nuoremmista lapsista. (Shemeikka 2020.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Tutkimusasetelma ja tutkimusongelma

Tutkimuksen tavoitteena on tuoda toimeksiantajalle tietoa siitä, miten Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijat kokevat osaamisen toteutuneen ja kehittyneen lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevassa harjoittelussa sekä mitkä tekijät koettuun osaamisen kehittymiseen ovat yhteydessä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin näkökulmasta. Toimeksiantaja voi hyödyntää tutkimustuloksia liikunta-alan koulutuksen ja erityisesti ensimmäisen vuoden harjoittelun kehittämisessä. Tutkimus toteutettiin määrällisen tutkimusmenetelmän mukaisesti, käyttäen aineistonhankintamenetelmänä sähköistä kyselyä. Kysely lähetettiin harjoittelun lukuvuosina 2017–2018 sekä 2018–2019 suorittaneille opiskelijoille.

Koska tutkimuksessa tarkasteltiin opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin näkökulmasta, kompetenssit ja niiden osaamiskuvaukset (Liitteet 2 & 3) toimivat tutkimuskyselyn teoreettisina raameina. Koulutusohjelman kahdeksan kompetenssia ovat oppimisen taidot, eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen, innovaatio-osaaminen, kansainvälistymisosaaminen, liikuntapedagoginen osaaminen, hyvinvointivalmennusosaaminen ja urheiluvalmennusosaaminen (Lapin ammattikorkeakoulu 2020b). Ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa näistä kompetensseista painotetaan eettistä osaamista, liikuntapedagogista osaamista sekä hyvinvointivalmennusosaamista (Lapin ammattikorkeakoulu 2020a).

Harjoittelu on mahdollista suorittaa erilaisissa toimintaympäristöissä ja harjoittelun kohderyhmä voi koostua hyvin eri-ikäisistä lapsista. Muun muassa työtehtävät, työaika ja opiskelijan saama ohjaus voivat vaihdella sen mukaan, missä opiskelija suorittaa harjoittelun. Odotamme tutkimustuloksista ilmenevän, minkälaisia eroavaisuuksia harjoittelupaikkojen välillä on osaamisen kehittymisen suhteen sekä kehittykö harjoittelussa merkittävästi jokin sellainen osaaminen, jonka kehittymistä ei ole painotettu tai jääkö vastaavasti jonkin painotetun kompetenssin

mukaisen osaamisen kehittyminen opiskelijoiden kokemusten mukaan vähäiseksi.

Tutkimustyömme alkoi määrällisen tutkimusprosessin vaiheille (Heikkilä 2014, 9) tyypillisesti tutkimusongelman määrittämisestä. Toisin kuin termistä voisi päätellä, tutkimusongelmalla ei Vilkan (2015) mukaan tarkoiteta negatiivista ongelmaa, vaan kyseessä on ennemminkin arvoitus tai syvällinen kysymys, johon pyritään löytämään vastaus tutkimuksellisin menetelmin. Tutkimuksen tehtävänä on löytää ratkaisu tutkimusongelmaan, jolloin tutkimusongelma määrittää tutkimuksen kulkua sen eri vaiheissa näyttäen suunnan jatkotoimenpiteille, kuten tutkimusmenetelmälle ja aineistonhankinnalle (Jokivuori & Hietala 2014, 1, 12).

Tutkimusongelman tulee olla tarkoin rajattu, sillä sen pohjalta tutkija muodostaa tutkimukselle yksityiskohtaisemmat tutkimuskysymykset, jotka toimivat yhdessä tutkimusongelman kanssa tutkimustyön lähtökohtana (Vilka 2015). Tämän opinäytetyön tutkimusongelma on Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaaajan koulutusohjelman opiskelijoiden kokemukset osaamisesta ja sen kehittymisestä ensimmäisen vuoden harjoittelussa. Tutkimusongelman ja teoreettisen rajauksen pohjalta tutkimuskysymyksiksi muodostuivat seuraavat:

- Miten opiskelijat kokevat osaamisen kehittyneen harjoittelussa?
- Minkä kompetenssien mukaisen osaamisen koetaan kehittyneen eniten tai vähiten?
- Kuinka paljon painotettujen kompetenssien koetaan kehittyneen harjoittelussa?
- Mitä sisältöjä ja toimintoja lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukeva harjoittelu sisältää?
- Mitkä tekijät ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen?

4.2 Työkaluna määrällinen tutkimusmenetelmä

Tutkimusmenetelmän rooli tutkimusprosessissa on toimia tutkijan työkaluna tutkimusongelman ratkaisemisessa (Jokivuori & Hietala 2014, 12). Tässä työssä käyttämämme tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä, jossa Vallia (2015) mukaillen tutkittavia asioita ja niiden suhteita toisiinsa tarkastellaan tilastollisia menetelmiä apuna käyttäen. Määrällinen tutkimusmenetelmä on luonteva valinta, kun pyritään selvittämään vastaus esimer-

kiksi kysymyksiin ”kuinka paljon?” ja ”miten usein?” (Heikkilä 2014, 7). Tilastollisten työkalujen käyttö määrällisessä tutkimuksessa ilmenee tulosten kuvaamisena numeraalisten elementtien, kuten prosenttilukujen, keskiarvojen tai asteikkojen avulla (Valli 2015).

Vaikka tutkimusten ajatellaan usein olevan joko määrällisiä tai laadullisia, ei asiaa ole syytä nähdä näin mustavalkoisena. Määrällisiä ja laadullisia tutkimusmenetelmiä voidaan hyödyntää samassa tai rinnakkaisissa tutkimuksissa toisiaan täydentäen. (Heikkilä 2014, 6.) Valli (2015) huomauttaa, ettei tutkimusta tulisikaan etukäteen rajata joko määrälliseksi tai laadulliseksi, vaan hän kannustaa tutkijaa suhtautumaan tutkimuskohteen selvittämiseen avoimella mielellä. Vaikka työmme myötäilee pääasiassa määrällisen tutkimuksen luonnetta, sisältää se myös laadullisia piirteitä, mikä ilmenee tutkimuksen aineistonhankinnassa käytetyn kyselylomakkeen kysymyksissä; kysely sisältää määrällisten kysymysten lisäksi yhden avoimen kysymyksen, jonka vastausten katsotaan olevan laadullisia (Taanila 2019, 2).

Määrällisiä tutkimuksia voidaan luokitella erilaisiin alaryhmiin tutkimuksen muodon perusteella. Heikkilän mukaan määrällinen tutkimus voi olla luonteeltaan joko kartoittava, kuvaileva tai selittävä. (Heikkilä 2014, 10.) Käsillä oleva työ mukailee sekä kartoittavan eli eksploratiivisen että kuvailevan eli deskriptiivisen tutkimuksen piirteitä. Kuvailevassa tutkimuksessa tutkimuksen tarkoituksena on kuvata tutkimuskohteena olevaa ilmiötä (Mattila 2009) eli tässä tutkimuksessa osaamista ja sen kehittymistä ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa. Kartoittava tutkimus pyrkii puolestaan löytämään tutkimuskohteena olevaa ilmiötä selittäviä muuttujia, mikä ilmenee tässä tutkimuksessa pyrkimyksenä löytää tekijöitä, jotka ovat yhteydessä koettuun osaamiseen ja sen kehittymiseen. Kartoittava tutkimus soveltuu myös ikään kuin esitutkimukseksi, jolloin tulokset voivat tarjota otollisia aiheita jatkotutkimukselle. (Heikkilä 2014, 10.)

Opinnäytetyöprosessimme kulku on mukaillut Heikkilän (2014, 9) määrällisen tutkimusprosessin vaiheita (Kuvio 3). Kuten luvussa 4.1 toimme esille, tutkimusprosessin ensimmäinen vaihe on tutkimusongelman määrittäminen, jota tehdessä tutkija rajaa aiheensa, kerää taustatietoja ja asettaa tutkimukselliset tavoitteensa. Tutkimusongelman määrittämistä seuraa aikaisemman tutkimustiedon ja teorian

tarkastelu sekä hypoteesien asettaminen; samalla valmistuu tutkimussuunnitelma ja tutkimuksessa käytettävät menetelmät täsmentyvät. Tutkimusprosessi etenee aineistonkeruumenetelmän luomiseen ja tutkimusaineiston keräämiseen, jonka jälkeen aineisto analysoidaan ja saadut tulokset raportoidaan. Tutkimusprosessin viimeistelevät tutkijan johtopäätökset sekä tulosten hyödyntäminen. (Heikkilä 2014, 9.)

Kuvio 3. Määrällisen tutkimusprosessin vaiheet (mukaillen Heikkilä 2014, 9)

Määrällisen tutkimuksen kohderyhmästä puhuttaessa käytetään usein termiä perusjoukko, jolla siis tarkoitetaan joukkoa, jota halutaan tutkia. Perusjoukosta poimitusta tutkimuksen vastaajaryhmästä käytetään nimitystä otos. Mikäli otos on harkitusti valittu, tietty osaryhmä, jonka nähdään vastaavan perusjoukkoa, puhutaan näytteestä. (Valli 2015.) Tämän tutkimuksen perusjoukko on Lapin ammatikorkeakoulun liikunnanohjaajaopiskelijat, joista tutkimuksen näytteeksi valittiin opiskelijat, jotka ovat suorittaneet lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun lukuvuosina 2017–2018 ja 2018–2019. Näinä lukuvuosina harjoittelun suorittaneet opiskelijat kuuluvat vuosikursseihin R75L17S ja R75L18S.

Määrällisen tutkimuksen eräs tyypillinen piirre on laaja vastaajaryhmä (Heikkilä 2014, 8). Valli (2015) ja Heikkilä (2014, 28) suosittelevat määrällisen tutkimuksen vastaajaryhmän määräksi vähintään sataa henkilöä. Heiskasen (2010, 81) mielestä sille, kuinka suuri tutkimuksen vastaajaryhmän tulee olla, ei kuitenkaan ole yksiselitteistä vastausta, vaan laajuutta tulee arvioida tilannekohtaisesti. Tämän tutkimuksen vastaajaryhmän eli ensimmäisen lukuvuoden harjoittelun lukuvuosina 2017–2018 ja 2018–2019 suorittaneiden opiskelijoiden määrä on noin 50, mikä on määrälliselle tutkimukselle epätyypillisen suppea. Ryhmän valitseminen näytteeksi oli kuitenkin harkittu valinta, koska se sisältää kaksi harjoittelun viimeisimpänä suorittanutta vuosikurssia. Lisäksi suurin osa opiskelijoista opiskelee tutkintoaan parhaimmillaan, mikä helpottaa opiskelijoiden tavoittamista.

Määrällinen tutkimus sisältää yleensä yhden tai useamman hypoteesin eli oletuksen, joka pohjautuu tutkijan ennakko-oletuksiin tutkittavien asioiden suhteista. Hypoteesilla tutkija ilmaisee konkreettisesti, minkälaisia tuloksia hän tutkimukseltaan odottaa, ja tutkimuksen tulokset voivat joko vahvistaa näitä odotuksia tai osoittaa ne virheellisiksi. (Trochim 2020a.) Yleensä hypoteesi perustuu johonkin aikaisempaan tutkimukseen tai teoriaan (Heikkilä 2014, 132).

Tutkimuksen teoreettiseen kontekstiin pohjautuen ensimmäinen hypoteesimme koskee opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä harjoittelusta. Kompetenssien näkökulmasta katsottuna ennakko-oletuksemme on, että opiskelijoiden kokemukset osoittavat osaamisen kehittyneen ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa enemmän niiden kompetenssien osalta, joita harjoittelussa painotetaan. Toisena hypoteesina vastaavasti odotamme osaamisen kehittymisen olevan vähäisempää niiden kompetenssien osalta, joita harjoittelussa ei painoteta. Kolmas, epävirallinen hypoteesimme perustuu opiskelijoiden keskuudessa esiin nousseisiin kokemuksiin ja havaintoihin harjoittelujen keskinäisestä vaihtelevuudesta, minkä pohjalta oletamme, että harjoitteluun liittyvät muuttujat, kuten harjoittelupaikka tai harjoittelun sisältämät toiminnot ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen.

4.3 Aineistonhankintamenetelmänä kysely

Aineistonhankintamenetelmän valintaa ohjailevat tutkimuksen tutkimusongelma sekä tutkimusmenetelmä, joka pitää sisällään metodille tyypillisimmät aineistonhankintamenetelmät. Tällä tavoin työn eri vaiheissa tehdyt valinnat ohjaavat tutkimusprosessia eteenpäin ja sulkevat ovia uusia avaten. (Valli 2015; Vilkkä 2015.) Vilkkä (2015) painottaa, ettei aineistonhankintamenetelmän valintaa tule tehdä umpimähkäisesti, vaan aineistonhankintamenetelmää valitessa lähtökohdana ovat tutkimusongelma ja -kysymykset, jotka kertovat, mitä aineistosta halutaan saada selville.

Määrällisessä tutkimuksessa aineistonhankintamenetelmänä käytetään yleensä kyselyä (Valli 2015; Vilkkä 2015). Trochim (2020b) mainitsee kyselyn hyväksi puoliksi sen edullisuuden sekä aineiston keräämisen mahdollisuuden suurelta tutkimusjoukolta. Valli (2015) kertoo kyselyn lisäksi säästävän sekä tutkijan että vastaajan aikaa: tutkija välttyy haastatteluilta ja vastaaja voi itse päättää sopivimman ajankohdan kyselyyn vastaamiseen. Tutkimusongelman ja -kysymysten näkökulmasta katsottuna sekä edellä mainittujen ominaisuuksien perusteella kysely oli luonteva valinta tämän tutkimuksen aineistonhankintamenetelmäksi. Kysely toteutettiin verkkokyselynä Webropol-ohjelmaa apuna käyttäen.

Kyselylomakkeen suunnittelu on yksi määrällisen tutkimusprosessin tärkeimmistä osista (Vilkkä 2015). Kysymysten laatiminen on syytä tehdä huolellisesti, sillä ne määrittävät koko tutkimusprosessin onnistumista. Kun kyselyn tarkoituksena on löytää ratkaisu tutkimusongelmaan, toimivat tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset kyselyn rakennusprosessin punaisena lankana ja johtavat tutkijaa kysymään kyselyssä tutkimukselle olennaisia kysymyksiä. (Valli 2015.) Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen toimiessa kysymyksen asettelun raameina teorian yhteys tutkimukseen säilyy läpi tutkimusprosessin (Jokivuori & Hietala 2014). Koska tutkimuksessa pyritään selvittämään opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja osaamisen kehittymisestä harjoittelussa koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin näkökulmasta, toimivat näiden kompetenssien osaamiskuvaukset (Liitteet 2 & 3) kyselyn kysymysten perustana.

Tutkimuskysely sisältää usein erilaisia osioita (Vilkkä 2015). Kyselymme (Liite 4) koostuu kahdesta pääosiosta, joista ensimmäisessä selvitetään vastaajan ja hänen harjoittelujaksonsa perustietoja. Kyselyn toisen osion päämääränä on selvittää opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä harjoittelussa. Tarkan perustietojen selvittämisen myötä analysointivaiheessa voidaan tarkastella ja selvittää, sisältyykö perustietoihin tekijöitä, jotka ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen.

Yleensä kyselytutkimus koostuu määrälliselle tutkimukselle tyypillisesti suljetuista kysymyksistä, mutta se voi myös sisältää laadullisia, avoimia kysymyksiä (Trochim 2020b). Tässä tutkimuksessa kyselyn kysymykset ovat yhtä kysymystä lukuun ottamatta suljettuja kysymyksiä. Kysymyksenasettelussa tutkija voi muodostaa kysymyksen vastausvaihtoehdot itse tai soveltaa jo olemassa olevia malleja, joista yksi on Likertin asteikko. Likertin asteikon mukaiset vastausvaihtoehdot sisältävät viisi vastausvaihtoehtoa, jotka etenevät portaittain: ei lainkaan, jonkin verran, en osaa sanoa, lähes tai täysin. (Valli 2015.)

Kyselyn kysymykset 1–5 sekä 7–13 koskevat vastaajan ja hänen harjoittelunsa perustietoja, kuten harjoittelupaikkaa ja harjoitteluun käytettyä aikaa, jolloin nämä kysymykset sisälsivät valmiit vastausvaihtoehdot. Kysymysten 6 sekä 15–46 vastausvaihtoehtojen laatimisessa sovelsimme Likertin asteikkoa muodostaen vastausvaihtoehdoiksi kysymyksen sisällöstä riippuen kolme- tai viisiportaisen asteikon. Kysymys 14 oli avoin kysymys, jossa valmiita vastausvaihtoja ei ollut, vaan vastaajan tuli vastata kysymykseen omin sanoin.

Kyselyn kysymykset 15–46 koskevat opiskelijoiden kokemuksia heidän osaamisestaan ja sen kehittymisestä harjoittelussa. Kaikki kahdeksan kompetenssia sisältävät samat neljä kysymystä, joiden näkökulmasta opiskelija arvioi osaamistaan ja sen kehittymistä muodostaen vastauksen Likertin asteikosta sovelletun kolme- tai viisiportaisen asteikon mukaan. Opiskelijan arvioinnin työkaluna toimivat liitteissä 2 ja 3 esiteltujen kompetenssien osaamiskuvaukset sekä niiden pohjalta laatimamme toiminnan kuvaukset. Toiminnan kuvaukset ovat kompetenssien osaamiskuvauksista muodostamamme, niin sanotussa tekemismuodossa

olevat kuvaukset, jotka kuvaavat osaamisen sijaan kompetenssin mukaista toimintaa. Toiminnan kuvausten tarkoituksena on helpottaa opiskelijaa arvioimaan kompetenssien sisältämän osaamisen mukaista toimintaa harjoittelussa.

Sisällöllisten seikkojen lisäksi kyselyä laatiessa tulee kiinnittää huomiota sen rakenteeseen ja ulkomuotoon. Esimerkiksi kysymysten määrä ja lomakkeen selkeys voivat vaikuttaa vastausprosenttiin. (Valli 2015.) Webropol-ohjelman käytön yksi etu oli sen valmis, yksinkertainen ulkoasu. Kyselyn selkeyttä pyrittiin lisäämään asettamalla vastaajaa ja hänen harjoitteluaan koskevat perustiedot sekä kahdeksaan kompetenssiin liittyvät kysymykset kompetensseittain omille sivuilleen. Näin ollen kyselyn visuaalinen ensivaikutelma on mielestämme miellyttävämpi, ja vastaajalla on mahdollisuus keskittyä yhtä kompetenssia koskeviin kysymyksiin kerrallaan.

Kyselyn selkeyden kannalta on tärkeää, että lomake ja sen kysymykset ovat testattu ennen kyselyn lähettämistä (Valli 2015). Kyselyn luonnosvaiheessa lähitimme kyselyn ensimmäisen version kommentoitavaksi tuttavалlemme ja hänen palautteensa pohjalta muokatun toisen version kahdelle liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijalle, jotka eivät ole suorittaneet ensimmäisen vuoden harjoittelua ja näin ollen pystyivät toimimaan kyselyn pilottivastaajina. Lopullinen versio kyselystä valmistui pilottivastaajilta saadun palautteen sekä opinnäytetyön ohjaajan kommenttien perusteella ja tutkimuksen aineiston kerääminen toteutettiin keväällä 2020. Kyselyn linkki lähetettiin opiskelijoille sähköpostilla viikolla 13 ja vastausaikaa kyselyyn vastaamiseen oli yksi viikko.

4.4 Aineiston analysointi ja esittäminen

Aineistonanalyysin tavoitteena on muodostaa vastaus tutkimukselle asetettuihin tutkimuskysymyksiin (Laitinen 2010, 62). Määrällisessä tutkimuksessa aineiston analysoinnin tehtävänä on havainnollistaa lukijalle aineistosta saatuja tuloksia numeraalisin ja graafisin keinoin, kuten kuvioin, taulukoin ja luvuin (Valli 2015). Kuviot soveltuvat parhaiten tulosten tiivistämiseen ja auttavat kokonaiskuvan hahmottamisessa, kun taas taulukoiden avulla voidaan tuoda ilmi yksityiskohtaisempaa tietoa (Heiskanen 2010, 84; Valli 2015).

Aineistonhankinnassa käyttämämme Webropol-ohjelma muodosti tutkimustulosten suljettujen kysymysten osalta valmiit graafiset kuvat, joiden pohjalta loimme tutkimusraportissa käyttämämme kuviot ja taulukot. Vastaajaryhmän pienen koon vuoksi käytimme analyysissä tunnuslukuja harkiten, sillä Vallin (2015) mukaan tunnuslukujen antama kuva jää suppeaksi kattavankin aineiston kohdalla. Tarkastelemme tunnuslukujen luotettavuutta tarkemmin tutkimuksen luotettavuutta käsittelevässä luvussa 6.2.

Kyselyn perustietoja käsittelevä osio sisälsi kysymyksiä liittyen opiskelijoiden harjoittelun ajankäyttöön, jonka alaryhmiä on ennen tulosten tarkastelua syytä tarkentaa lukijalle. Ajankäyttöä tarkasteltiin kyselyssä seuraavien ryhmien osalta: harjoitteluun käytetty kokonaisaika, toiminta, jossa opiskelija on toiminut itse aktiivisena toimijana, lasten ohjaamiseen käytetty aika sekä harjoitteluun käytetty aika harjoitteluajan ulkopuolella. Harjoitteluun käytetyllä kokonaisajalla tarkoitetaan aikaa, joka sisältää kaiken suunnittelua ja sivusta seuraamista myöten. Toiminta, jossa opiskelija on toiminut itse aktiivisena toimijana, sisältää kaiken muun toiminnan paitsi sivusta seuraamisen. Lasten ohjaamisella puolestaan tarkoitetaan kaikkea lasten parissa tapahtuvaa ohjaustoimintaa. Harjoitteluun käytetyllä ajalla harjoitteluajan ulkopuolella tarkoitetaan esimerkiksi harjoittelupaikkaan tutustumiseen, suunnitteluun tai harjoittelun raportointiin käytettyä aikaa.

Neljästä osaamista ja sen kehittymistä tarkastelevasta kysymyksestä ensimmäisessä kysyttiin opiskelijoiden kokemusta kompetenssin toiminnan kuvausten toteutumisesta harjoittelun aikana. Toiminnan kuvaukset sisältävät osaamiskuvausten tavoin kompetenssista riippuen kolmesta seitsemään kuvausta, joista käytämme tulosten esittämisessä nimitystä väittämä. Toiminnan kuvausten ja niiden yksittäisten väittämien toteutumista on havainnoitu tuloksissa kuvioin, mikä tulosten tarkastelun helpottamisen lisäksi mahdollistaa lukijalle kompetenssien sisällön tarkastelun tulosten arvioinnin yhteydessä.

Toisessa kysymyksessä opiskelija arvioi kompetenssin mukaisen osaamisen kehittymistä harjoittelussa ja kolmannessa kysymyksessä opiskelija arvioi osaamiskuvausten toteutumista harjoittelun päätyttyä. Neljäs kysymys koski opiskelijan kokemusta hänen mahdollisuuksistaan kehittää kompetenssin mukaista osaa-

mista harjoittelun aikana. Esitämme tutkimustulokset tulosten analyysissa selkeyden vuoksi ensin kompetensseittain, minkä jälkeen johtopäätöksissä tarkastelemme niitä kokonaisuutena.

Kysely sisälsi yhden avoimen kysymyksen, jossa vastaajan tuli listata enintään viisi harjoittelunsa pääasiallista tehtävää. Vallin (2015) mukaan myös avointen kysymysten tulosten analysoinnissa voidaan käyttää määrällisen tutkimuksen analyysin mukaisia menetelmiä luokittelemalla vastaukset ensin ryhmiin. Analysoinnin helpottamiseksi luokittelimme Vallin (2015) ohjeen mukaisesti vastaukset seuraaviin ryhmiin: lasten ohjaaminen ja liikuntatuntien tai -tuokioiden pitäminen, yleinen lasten kanssa toimiminen, ohjauksien tai tuntien suunnittelu, sivusta seuraaminen, opetuksen avustaminen, kehitystehtävä sekä muut tehtävät.

Hakalan (2017) mielestä pelkkä lukujen ja taulukoiden auki kirjoittaminen ei riitä, vaan aineistonanalyysin suola löytyy tulosten tulkinnasta eli siitä, mitä merkityksiä numeroiden takaa löytyy. Tutkimustulosten tulkitseminen edellyttää tutkijalta väivannäköä ruotia numeroiden takana piilevää tietoa. Tällöin esiin astuvat tutkijan ajattelun ja päättelyn taidot. Aineiston tulkitsemisessa käytimme tukena Hakalan (2017) suosittelemia apukysymyksiä:

- ”Millaisia vastauksia kokoamasi aineisto näyttäisi tarjoavan tutkimuskysymyksiisi?
- Mikä aineistossa näyttäisi olevan silkkää luokiteltavissa olevaa tietoa?
- Mitkä piirteet aineistossasi puolestaan tarjoavat aineksia syvempään analyysiin?”

Vaikka tulosten tulkinta vaatii tutkijan omaa ajattelua, ei tutkimuksen tässäkin vaiheessa tule unohtaa tutkimuksen teoreettista kontekstia, joka toimii teoreettisena ikkunana myös tulosten analysoinnissa (Laitinen 2010, 62). Analysoinnin ja tulkinnan vaiheissa olemmekin pysähtyneet tarkastelemaan koottua tietoa harjoittelun ja kompetenssien lisäksi teoreettisen kontekstin laajemmista näkökulmista, joita tuomme esiin tulosten johtopäätöksissä. Hakala (2017) näkee aineiston analyysin olevan parhaimmillaan lopputulema tutkimuskohteen, aineiston ja tutkijan välisestä synteesisistä. Tällainen lopputulos on ollut tavoitteenamme analyysiprosessin aikana käymissämme keskusteluissa, jotka tiivis yhteistyömme tutkijoina on mahdollistanut.

4.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tieteellisessä kontekstissa esiintyvistä yleisistä normeista eli säännöistä käytetään nimitystä tutkimusetiikka. Tutkimusetiikka sisältää hyvän tieteellisen käytännön taidot, joilla tarkoitetaan eettisesti kestävälinjan noudattamista tiedonhankinta- sekä tutkimusmenetelmiin liittyvissä valinnoissa. (Vilkka 2015.) Tutkimuksen eettinen hyväksyntä ja luotettavuus edellyttävät hyvän tieteellisen käytännön periaatteissa pitäytymistä läpi tutkimusprosessin (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6; Vilkka 2015).

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012, 6) on laatinut hyvän tieteellisen käytännön sisällöistä ja niiden toteuttamisesta ohjeen, jonka mukaan rehellisyys, huolellisuus ja tarkkuus ovat tutkimusetiikan oleellisia lähtökohtia. Näitä ominaisuuksia vaaditaan tutkijalta tutkimuksen jokaisessa vaiheessa, niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Ohjeen mukaisesti olemme tutkimusprosessin eri vaiheissa pyrkineet erityiseen huolellisuuteen tehdessämme valintoja eri tiedollisten, tutkimuksellisten ja arviointiin liittyvien menetelmien välillä kuten myös näitä valintoja ja tutkimuksen sisältöjä esittäessämme.

Hyvä tieteellinen käytäntö pitää sisällään asiaan kuuluvan tieteellisen viestinnän, jolle ominaisia piirteitä ovat avoimuus ja vastuullisuus. Hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti tutkimuksessa käytettyihin tietolähteisiin tulee viitata asianmukaisesti ja tutkimustulokset esitellä rehellisesti. Muiden tietojen esittämistä tutkijan omana tietonaan kutsutaan plagioinniksi eli luvattomaksi lainaamiseksi, joka on hyvää tieteellistä käytäntöä loukkaavaa. Myös väärennetyjen tietojen tai tutkimustulosten julkaiseminen tai tietojen puutteellisuus on hyvän tieteellisen käytännön vastaista. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6, 8–9.) Hyvän tieteellisen käytännön mukainen tiedon käsittely ja viestintä ovat mielestämme ilmeisiä osia koko tutkimusprosessin ja sen konkreettisen tuotoksen onnistumisessa. Tiedon lähteitä valitessamme olemme noudattaneet kriittisyyttä ja punninneet vaihtoehtoja, päämääränä laadukas, luotettava ja ajankohtainen tieto.

Tutkimuksen yhtenä rehellisyyden piirteenä voidaan pitää tutkijan avoimuutta suhteestaan tutkimuskohteeseen (Vilkka 2015). Tässä tutkimuksessa tutkimuksen vastaajaryhmä oli tutkijoille entuudestaan tuttu. Tutkijat kuuluvat R75L17S-

vuosikurssiin ja ovat suorittaneet lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun lukuvuonna 2017–2018. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä tutkijan rooli on tyypillisesti objektiivinen, jolloin tutkija toimii tutkimuksen ulkopuolisena tekijänä eikä hänen näkemyksillään ole vaikutusta tutkimustuloksiin. Tutkijan ja tutkittavan suhde on siis etäinen, toisin kuin laadullisessa tutkimuksessa, jossa tutkija toimii ikään kuin sisäpiirin tarkkailijana. (Hakala 2017.)

Koko tutkimusprosessin ajan olemme tietoisesti toteuttaneet määrälliselle tutkimukselle ominaista tutkijan objektiivista roolia. Vaikka olemme olleet lähes viikoittain opintojemme myötä yhteydessä osaan vastaajaryhmän henkilöistä, on tutkimusprosessin suhteen noudatettu etäisyyttä. Koemme vastaajaryhmän tuntemisesta olleen pikemmin hyötyä kuin haittaa, esimerkiksi kyselyä laatiessa pysyimme arvioimaan kysymysten ymmärrettävyyttä peilaten niitä omiin kokemuksiimme sekä käsityksiimme vastaajaryhmän lukemisen ja ymmärtämisen taidoista. Tutkimuksessa aineistonhankintamenetelmänä käyttämämme kyselytutkimus lisäksi tukee objektiivista rooliamme jättäen pois mahdollisuutemme vaikuttaa läsnäolollamme tutkittavien vastauksiin, mikä olisi esimerkiksi haastattelu- tutkimuksessa mahdollista (Valli 2015).

Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu eettisesti toteutettu tutkimustulosten tarkastelu, jolla tarkoitetaan huolellista suhtautumista aineistoon, sen käsittelyyn ja esittämiseen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 9). Tutkimustuloksia esittäessä on syytä esimerkiksi huolehtia siitä, että kuviot antavat tuloksista totuudenmukaisen kuvan (Heikkilä 2014, 15). Lisäksi tutkimustulosten analysointivaiheessa tutkijan tulee pitää kiinni objektiivisesta asemastaan: koska lukija ei voi täysin tuntea tutkimuksessa käytettyjä aineiston hankinnan menetelmiä, on tutkijalla vastuu esittää tutkimustulokset objektiivisina havaintoina (Jokivuori & Hietala 2014).

Kyselytutkimuksen eettisyyteen liittyy myös tutkijan vastuu käsitellä vastaajien tietoja luottamuksellisesti. Tutkimustuloksista ei saa ilmetä tietoja, joista vastaaja on mahdollista tunnistaa eikä tutkimukseen osallistuminen saa aiheuttaa vastaajalle haittaa. (Heiskanen 2010, 92.) Tutkimuskyselyn perustietoja koskevassa osiossa rajasimme kysymykset niin, ettei vastaajan tunnistaminen niiden perusteella ole mahdollista. Sekä kyselyn linkin sisältäneessä sähköpostissa, että kyselyn

alussa kerrottiin kyselyyn vastaamisen olevan vapaaehtoista ja sen tapahtuvan anonymisti. Lisäksi opiskelijoille kerrottiin, ettei tutkimuksessa tarkastella yksittäisen henkilön vastauksia, vaan tuloksia analysoidaan ryhmätasolla.

Tutkimuskyselyn luotettavuutta kuvataan tieteellisessä kielessä termein validiteetti ja reliabiliteetti. Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan mittarin pätevyyttä mitata sitä, mitä sillä halutaan mitata. Kyselyn tulee siis toisin sanoen mitata sitä, mitä tutkimuksessa halutaan selvittää. Yksi kyselytutkimuksen validiutta haastava tekijä on Vallin (2015) mukaan se, ettei vastaajalla ole mahdollista saada selvennystä mahdollisiin epäselviin kysymyksiin, mikä voi johtaa väärinymmärryksiin. Kielen ja käsitteiden tulee siis olla vastaajalle ymmärrettäviä ja mahdolliset teoreettiset käsitteet tulee tarvittaessa muokata vastaajan lukutaidon tasolle (Vilkkä 2015).

Ennen kyselyn lähettämistä tarkastelimme sen sisältämien kysymysten muotoa useaan otteeseen, yksittäisiä sanoja myöten. Tiedostimme kyselyn yhtenä haasteena olevan opiskelijoiden arvioinnin työkalun apuna käytetyt kompetenssien osaamiskuvaukset, joiden sisältö on mahdollista tulkita eri tavoin. Emme kuitenkaan nähneet vaihtoehtona muokata kuvauksia tarkemmaksi, sillä silloin ne olisivat olleet omia tulkintojamme ja niiden merkitys olisi muuttunut.

Tutkimuksen reliabiliteetilla ilmaistaan tutkimuksen tarkkuutta ja toistettavuutta. Reliaabeli tutkimus antaa siis tarkkoja tuloksia ja voidaan toistaa samanlaisin tuloksin, mitä tukevat riittävän laaja ja edustava otos sekä huolellinen ja virheetön tiedonkeruu, -käsittely ja tulosten syöttö. (Heikkilä 2014, 11–12.) Tutkimuksen näytettä valitessamme tiedostimme, että pienen näytteen myötä tuloksia ei voitaisi pitää kovin yleistettävänä. Yleistettävyyttä oleellisempaan pidämme tulosten suuntaa-antavuutta sekä ajankohtaisuutta, joka toteutuu näytteen kattaessa kaikki ne opiskelijat, jotka ovat suorittaneet ensimmäisen lukuvuoden harjoittelun viimeisen kahden vuoden aikana.

5 TUTKIMUSTULOKSET JA ANALYYSI

5.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 19 henkilöä, joista kymmenen oli ryhmän R75L17S opiskelijoita ja yhdeksän ryhmän R75L18S opiskelijoita. Harjoittelun suorittaneiden opiskelijoiden lukumäärän ollessa 50 vastausprosentiksi muodostui 38. Vastaajista 18 ilmoitti suorittaneensa harjoittelun Rovaniemellä ja yksi vastaaja josakin muualla Suomessa. Kyselyyn vastasi kahdeksan miestä ja 11 naista.

Vastaajista yhdeksän ilmoitti suorittaneensa harjoittelun päiväkodissa, seitsemän alakoulussa ja kolme urheiluseurassa. Päiväkodeissa harjoittelun kohderyhmä koostui 0–6-vuotiaista lapsista ja alakouluissa 1.–6.-luokkalaisista lapsista. Urheiluseuroissa kohderyhmä puolestaan vaihteli 3-vuotiaista 6.-luokkalaisiin. Kyselyyn vastanneista kymmenellä henkilöllä ei ollut lainkaan tai oli erittäin vähän kokemusta lasten ohjaamisesta ennen harjoittelua. Kuusi vastaajaa oli toiminut satunnaisesti tehtävissä, jotka sisälsivät lasten ohjaamista, kun taas kolme henkilöä oli toiminut lasten ohjaamista sisältävissä tehtävissä säännöllisesti.

Harjoittelu on ollut mahdollista suorittaa pääpiirteittäin kahdella tavalla: kahdeksan viikon harjoittelujakson aikana, jolloin kahdeksan harjoitteluviikkoa ovat voineet toteutua peräkkäin tai jakautua esimerkiksi kolmeen sykliin tai jotenkin muuten, esimerkiksi lukuvuoden aikana tai kesäopintoina hajautetusti useammalle kuin kahdeksalle viikolle. Selkeyden vuoksi käytämme nimitystä ryhmä 1 opiskelijoista, jotka suorittivat harjoittelun kahdeksan viikon harjoittelujakson aikana, ja nimitystä ryhmä 2 opiskelijoista, jotka suorittivat harjoittelun jotenkin muuten.

Ryhmään 1 kuuluu 14 vastaajaa, joista yhdeksän suoritti harjoittelun päiväkodissa ja viisi alakoulussa. Ryhmän 2 viidestä vastaajasta kaksi suoritti harjoittelun alakoulussa ja kolme urheiluseurassa. Koska ryhmä 1 suoritti harjoittelun kahdeksan viikon harjoittelujakson aikana, kysyimme heiltä harjoitteluun käytettyä aikaa tuntimäärinä viikossa. Ryhmä 2:n harjoittelujaksojen suoritustapojen ja ajankäytön vaihtelevuuden vuoksi kysyimme heiltä harjoitteluun käytettyä aikaa kokonaistuntimäärinä.

Ryhmän 1 henkilöistä kahdeksan käytti harjoitteluun aikaa viikossa 31–40 tuntia ja kuusi käytti harjoitteluun aikaa viikossa 41–50 tuntia. Tästä ajasta aktiiviseen toimintaan kului kuudella henkilöllä 31–35 tuntia ja loppuilla kahdeksalla henkilöllä aika jakautui 5–30 tunnin välille. Lasten ohjaamiseen käytetty aika viikossa vaihteli vastaajien kesken alle viidestä tunnista 25 tuntiin. Harjoitteluun käytetty aika harjoitteluviikkojen ulkopuolella vaihteli alle kymmenestä tunnista 30 tuntiin.

Ryhmän 2 henkilöistä neljä käytti harjoitteluun aikaa kokonaisuudessaan 301–400 tuntia ja yksi käytti harjoitteluun aikaa kokonaisuudessaan yli 400 tuntia. Tästä ajasta aktiivista toimintaa oli yhdellä henkilöllä 201–250 tuntia, yhdellä henkilöllä 251–300 tuntia ja kolmella henkilöllä 301–350 tuntia. Neljä henkilöä käytti lasten ohjaamiseen aikaa 201–300 tuntia ja yhdellä henkilöllä vastaava aika oli 101–150 tuntia.

Harjoittelun pääasialliset tehtävät on luvussa 4.4 esitellyn ryhmittelyn mukaisesti esitetty kuviossa 4. Kunkin vastaajan listaamien tehtävien lukumäärä vaihteli kahden ja viiden tehtävän välillä. Vastaajista 18 nimesi yhdeksi pääasiallisista tehtävistään lasten ohjaamisen ja liikuntatuntien tai -tuokioiden pitämisen. Yleisen lasten kanssa toimimisen, joka sisältää muun muassa lasten kanssa leikkimisen, heidän kanssaan ruokailun sekä lasten valvonnan, puolestaan mainitsi kymmenen henkilöä eli noin puolet vastaajista. Yhdeksällä henkilöllä pääasiallisiin tehtäviin lukeutui ohjauksien tai tuntien suunnittelu ja kuudella henkilöllä sivusta seuraaminen. Neljä henkilöä mainitsi opetuksen avustamisen ja neljä puolestaan harjoittelun kehitystehtävän. Viidellä henkilöllä pääasiallisiin tehtäviin kuului myös muita tehtäviä, esimerkiksi siivousta ja palautekeskusteluja.

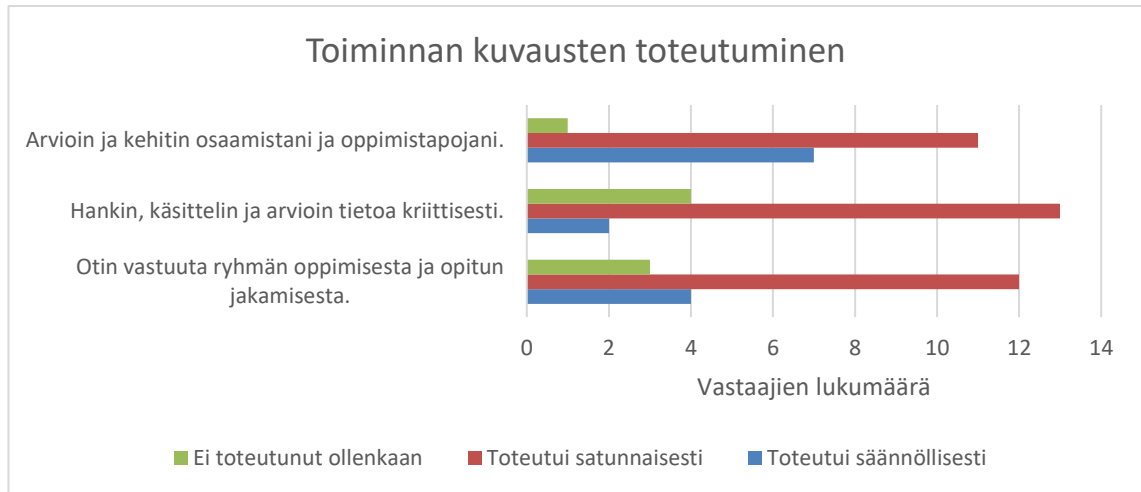

Kuvio 4. Harjoittelun pääasialliset tehtävät

5.2 Kompetenssit

5.2.1 Oppimisen taidot

Vastausten perusteella oppimisen taitoihin liittyvää toimintaa oli harjoittelussa keskimäärin satunnaisesti (Kuvio 5). Hieman yli puolet vastaajista kokivat toiminnan kuvausten toteutuneen satunnaisesti väittämästä riippumatta. Kuvausten toteutuminen oli kuitenkin vaihtelevaa, sillä jokaisen yksittäisen väittämän kohdalla osa vastaajista koki kuvauksen toteutuneen säännöllisesti ja osa taas koki, ettei kuvaus ollut toteutunut lainkaan.

Kuvio 5. Oppimisen taitojen toiminnan kuvaukset

Vastaajista kaksi henkilöä koki oppimisen taitoihin sisältyvän osaamisensa kehittyneen harjoittelun aikana erittäin paljon ja kahdeksan vastaajaa melko paljon. Kohtalaisesti tämän osaamisen koki kehittyneen viisi vastaajaa. Vastaajista kolme puolestaan koki, että osaaminen kehittyi oppimisen taitojen osalta vain vähän ja yksi koki, että se ei kehittynyt ollenkaan.

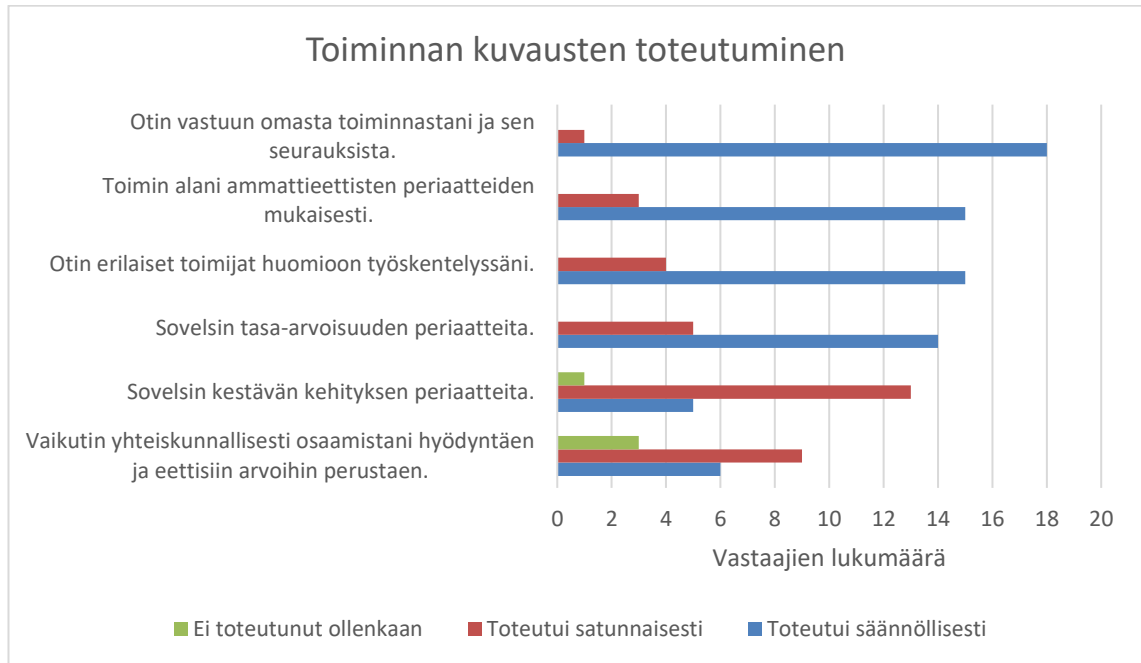
Kyselyssä kysyttiin oppimisen taitojen osaamiskuvauksen toteutumista harjoittelun päätyttyä. Kolme henkilöä koki kuvauksen toteutuneen täysin, kun taas 15 vastaajaa koki, että kuvaus toteutui osittain. Yksi henkilö ilmoitti, että kuvaus ei harjoittelun päätyttyä toteutunut vielä ollenkaan.

Vastaajista neljä henkilöä ilmoitti, että mahdollisuudet tämän kompetenssin mukaisen osaamisen kehittämiseen olivat harjoittelussa erittäin hyvät ja vastaavasti kahdeksan henkilöä ilmoitti, että mahdollisuudet olivat melko hyvät. Viisi henkilöä koki mahdollisuuksien olleen kohtalaiset. Yksi henkilö koki, että kehittymismahdollisuudet olivat melko huonot, ja yksi henkilö puolestaan koki mahdollisuuksien olleen erittäin huonot.

5.2.2 Eettinen osaaminen

Vastausten perusteella eettiseen osaamiseen liittyvää toimintaa oli harjoittelussa keskimäärin säännöllisesti (Kuvio 6). Neljän väittämän osalta valtaosa vastaajista

koki eettisen osaamisen toiminnan kuvausten toteutuneen harjoittelussa säännöllisesti. Kahden väittämän osalta eettiseen osaamiseen liittyvän toiminnan koettiin toteutuneen keskimäärin satunnaisesti.

Kuvio 6. Eettisen osaamisen toiminnan kuvaukset

Vastaajista kaikki kokivat eettiseen osaamisen kehittyneen harjoittelussa. Yksi henkilö koki sen kehittyneen erittäin paljon ja yhdeksän henkilöä koki sen kehittyneen melko paljon. Viisi henkilöä ilmoitti eettisen osaamisen kehittyneen kohtalaisesti ja neljä puolestaan ilmoitti sen kehittyneen vain vähän.

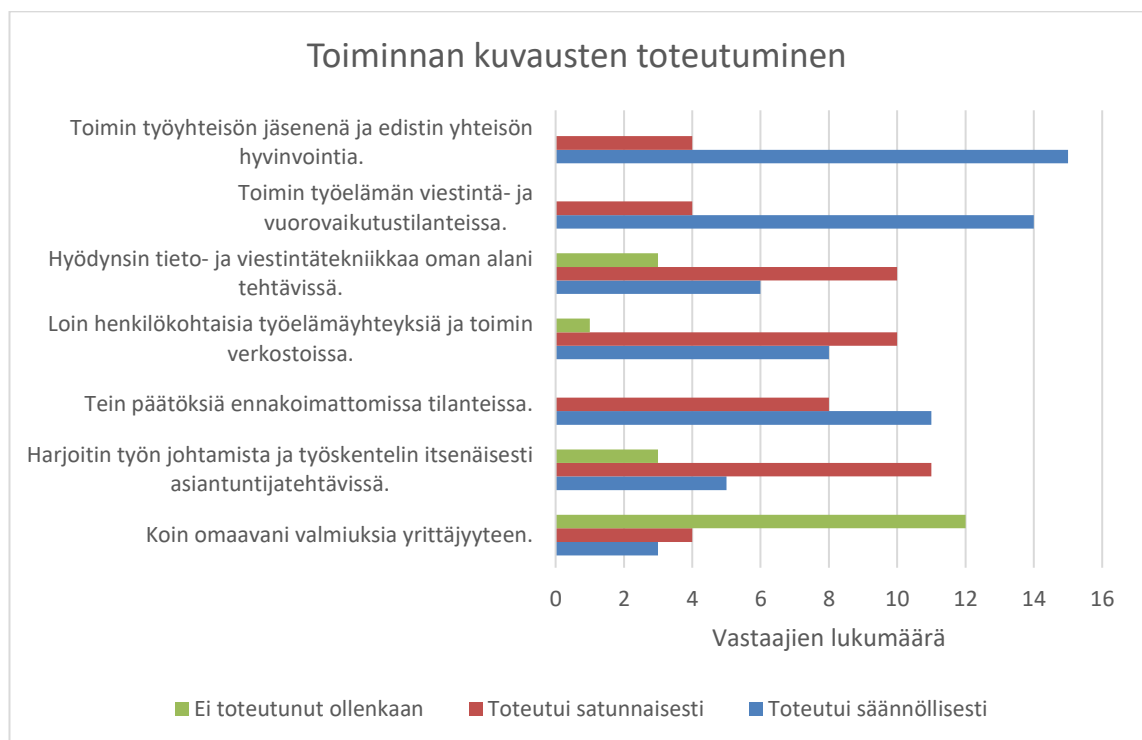
Viisi henkilöä koki, että eettisen osaamisen osaamiskuvaus toteutui harjoittelun päätyttyä täysin, kun taas 13 henkilöä koki, että se toteutui osittain. Yksi henkilö koki, että kompetenssin kuvaus ei harjoittelun päätyttyä toteutunut vielä ollenkaan.

Kukaan vastaajista ei kokenut, että mahdollisuudet kehittää eettistä osaamistaan olisivat olleet erittäin huonot. Sen sijaan viisi vastaaja koki mahdollisuuksien olleen erittäin hyvät ja kahdeksan vastaajaa koki niiden olleen melko hyvät. Kolme vastaajaa ilmoitti, että kehittymismahdollisuudet olivat kohtalaiset ja kolme puolestaan ilmoitti niiden olleen melko huonot.

5.2.3 Työyhteisöosaaminen

Työyhteisöosaamiseen liittyvää toimintaa oli harjoittelussa vastausten perusteella keskimäärin satunnaisesti (Kuvio 7). Kolmen väittämän osalta toiminnan koettiin toteutuneen keskimäärin säännöllisesti ja kolmen väittämän kohdalla satunnaisesti. Yhden väittämän osalta suurin osa koki, ettei kuvaus ollut toteutunut lainkaan.

Kuvio 7. Työyhteisöosaamisen toiminnan kuvaukset

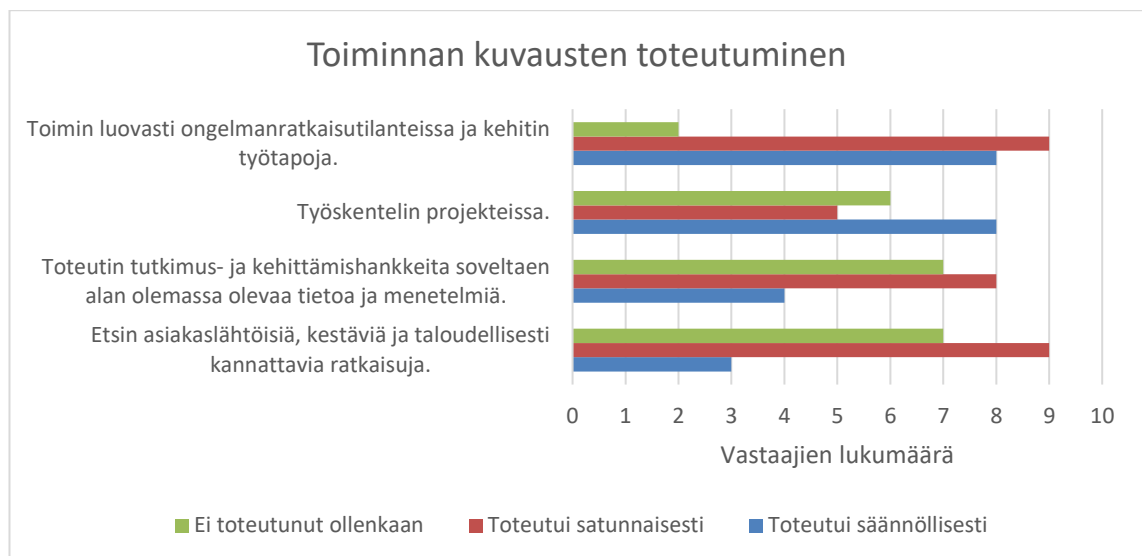
Vastaajista kaikki kokivat työyhteisöosaamisen kehittyneen harjoittelussa. Yksi henkilö koki työyhteisöosaamisen kehittyneen erittäin paljon ja 11 henkilöä koki työyhteisöosaamisen kehittyneen melko paljon. Vastaajista viisi kertoi eettisen osaamisen kehittyneen kohtalaisesti ja kaksi ilmoitti sen kehittyneen vain vähän.

Neljä henkilöä koki, että kompetenssin osaamiskuvaus toteutui harjoittelun päätyttyä täysin. Vastaajista 15 henkilöä eli suurin osa koki osaamiskuvauksen toteutuvan osittain. Yksikään henkilö ei kokenut, että kuvauksen mukainen osaaminen ei olisi toteutunut ollenkaan.

Yksikään vastaajista ei kokenut mahdollisuuksien kehittää työyhteisöosaamistaan olleen erittäin huonot. Vastaajista viisi koki mahdollisuuksien olleen erittäin hyvät ja seitsemän vastaajaa ilmoitti niiden olleen melko hyvät. Viisi henkilöä oli sitä mieltä, että mahdollisuudet kehittää työyhteisöosaamista olivat kohtalaiset ja kaksi koki niiden olleen melko huonot.

5.2.4 Innovaatio-osaaminen

Innovaatio-osaamiseen liittyvää toimintaa oli vastausten perusteella harjoittelussa keskimäärin satunnaisesti (Kuvio 8). Tämän kompetenssin kohdalla vastaajien kokemukset toiminnan kuvausten toteutumisesta olivat jokaisen väittämän osalta vaihtelevia.

Kuvio 8. Innovaatio-osaamisen toiminnan kuvaukset

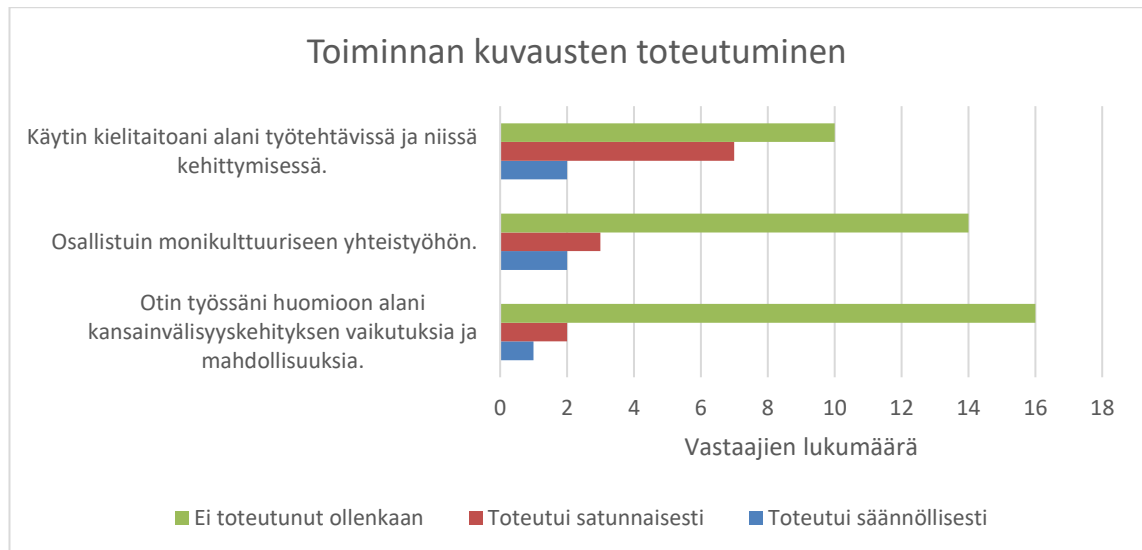
Yksikään vastaaja ei kokenut, että osaaminen olisi kehittynyt tämän kompetenssin osalta erittäin paljon. Vastaajista viisi koki innovaatio-osaamisen kehittyneen harjoittelun aikana melko paljon. Seitsemän henkilöä ilmoitti innovaatio-osaamisen kehittyneen kohtalaisesti ja viisi henkilöä vain vähän. Kaksi henkilöä koki, ettei innovaatio-osaaminen ollut kehittynyt harjoittelun aikana lainkaan.

Vastaajista 12 henkilöä koki innovaatio-osaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen harjoittelun päätyttyä osittain. Viiden henkilön mukaan kompetenssin kuvaus ei toteutunut ollenkaan, ja kaksi vastaajaa ilmoitti sen toteutuneen täysin.

Kukaan vastaaja ei pitänyt mahdollisuuksia kehittää innovaatio-osaamista erittäin hyvinä. Kuusi henkilöä koki, että mahdollisuudet olivat melko hyvät ja kahdeksan henkilö puolestaan piti niitä kohtalaisina. Kolme henkilöä ilmoitti, että mahdollisuudet olivat melko huonot ja kaksi henkilöä ilmoitti niiden olleen erittäin huonot.

5.2.5 Kansainvälistymisosaaminen

Suurimmalla osalla vastaajista harjoittelussa ei ollut lainkaan kansainvälistymisosaamiseen liittyvää toimintaa (Kuvio 9). Vastaajien kokemukset toiminnan kuvausten toteutumisesta olivat toistensa kanssa samansuuntaisia, sillä väittämästä riippumatta suurin osa vastaajista koki, ettei kuvaus ollut toteutunut lainkaan.

Kuvio 9. Kansainvälistymisosaamisen toiminnan kuvaukset

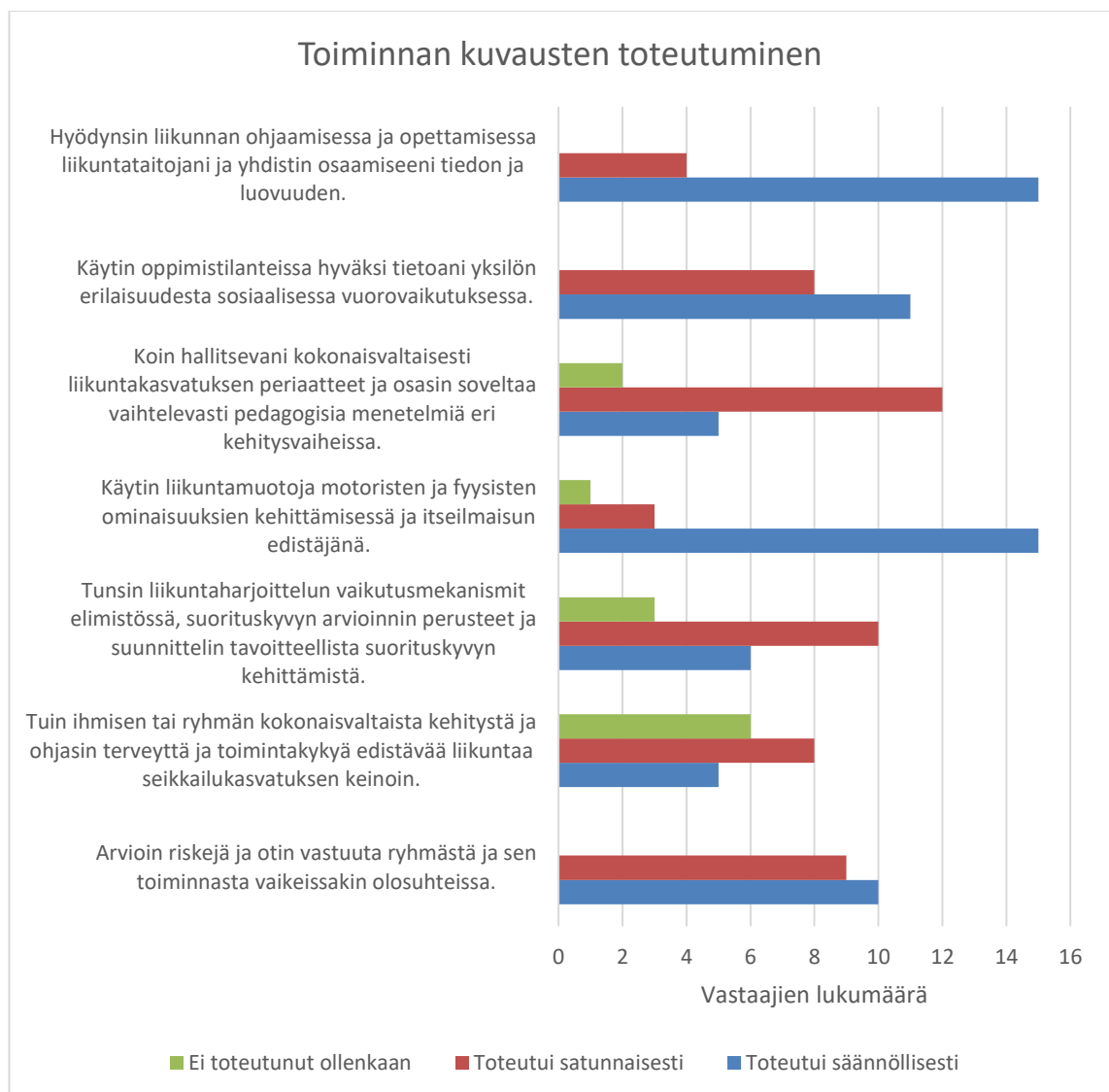
Vastaajista 11 henkilöä koki, että kansainvälistymisosaaminen ei kehittynyt harjoittelussa ollenkaan ja kuusi henkilöä koki sen kehittyneen vain vähän. Yhdellä henkilöllä kansainvälistymisosaaminen oli kehittynyt kohtalaisesti ja yhdellä henkilöllä melko paljon. Kukaan vastaajista ei kokenut sen kehittyneen erittäin paljon.

Harjoittelun päätyttyä 15 vastaajaa koki, että kansainvälistymisosaamisen osaa-
miskuvaus ei toteutunut vielä ollenkaan. Sen sijaan kolme henkilöä ilmoitti, että kuvaus toteutui osittain ja yksi henkilö koki sen toteutuneen täysin.

Yhdeksän vastaajaa ilmoitti, että mahdollisuudet kehittää kansainvälistymisosaa-
mista olivat erittäin huonot ja seitsemän vastaajaa piti mahdollisuuksia melko
huonoina. Yksi vastaaja koki, että mahdollisuudet olivat kohtalaiset ja kaksi vas-
taajaa piti niitä melko hyvinä.

5.2.6 Liikuntapedagoginen osaaminen

Vastausten perusteella liikuntapedagogiseen osaamiseen liittyvää toimintaa oli
harjoittelussa keskimäärin satunnaisesti (Kuvio 10). Suurin osa vastaajista koki
väittämästä riippumatta liikuntapedagogiseen osaamiseen liittyvien toiminnan ku-
vausten toteutuneen satunnaisesti tai säännöllisesti.

Kuvio 10. Liikuntapedagogisen osaamisen toiminnan kuvaukset

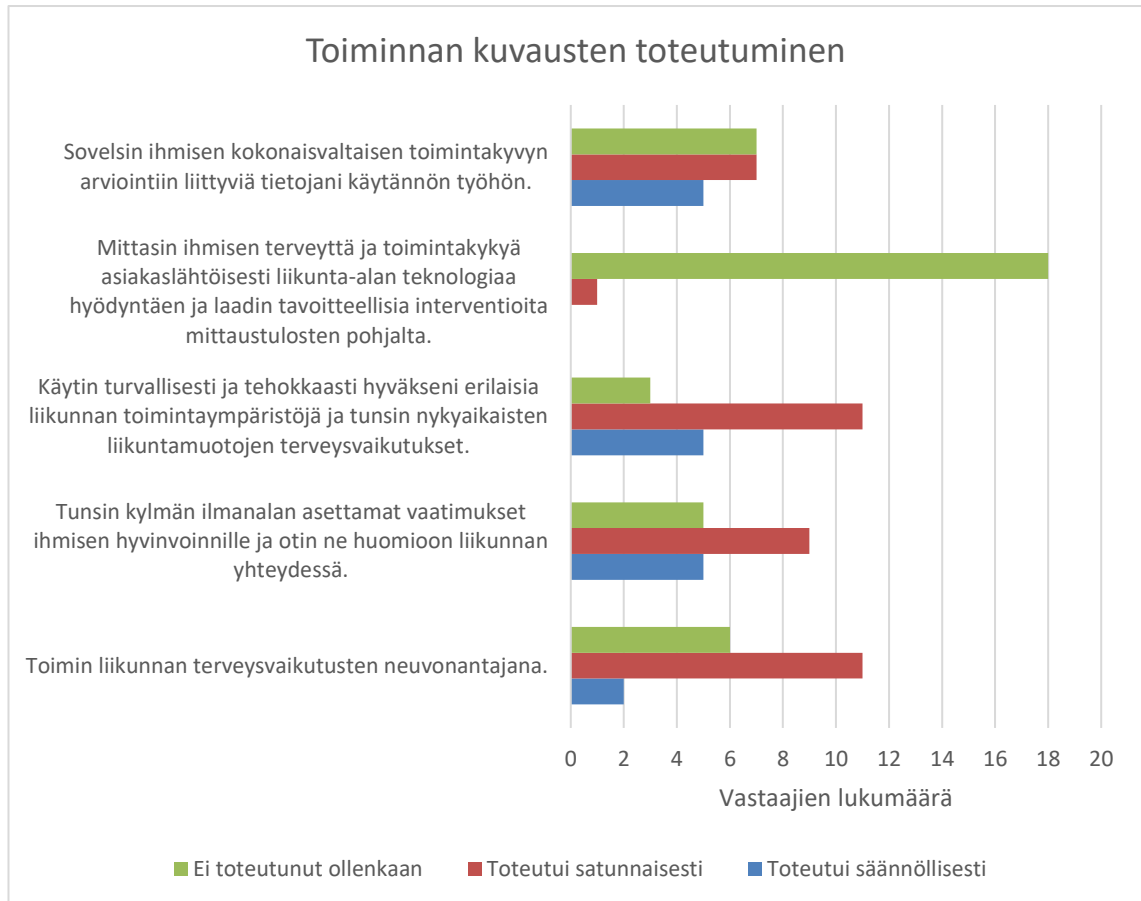
Vastaajista kaikki ilmoittivat liikuntapedagogisen osaamisensa kehittyneen harjoittelun aikana. Kaksi vastaajaa koki sen kehittyneen vain vähän ja kolme vastaajaa kohtalaisesti. Sen sijaan 11 vastaajaa ilmoitti, että liikuntapedagoginen osaaminen oli harjoittelun aikana kehittynyt melko paljon. Vastaajista kolme koki, että se oli kehittynyt erittäin paljon.

Kaikki vastaajat ilmoittivat, että liikuntapedagogisen osaamisen osaamiskuvaus toteutui harjoittelun päätyttyä ainakin jollain tavalla. Vastaajista 14 henkilöä koki sen toteutuneen osittain, kun taas viisi koki, että se toteutui täysin.

Kukaan vastaaja ei kokenut, että mahdollisuudet kehittää liikuntapedagogista osaamista olisivat olleet harjoittelussa erittäin huonot, mutta yksi henkilö koki mahdollisuuksien olleen melko huonot. Kolme henkilöä puolestaan piti mahdollisuuksia kohtalaisina, ja kahdeksan henkilöä piti niitä melko hyvinä. Erittäin hyviksi mahdollisuutensa kehittää liikuntapedagogista osaamistaan kokivat seitsemän henkilöä.

5.2.7 Hyvinvointivalmennusosaaminen

Vastausten perusteella hyvinvointivalmennusosaamiseen liittyvää toimintaa oli harjoittelussa keskimäärin satunnaisesti (Kuvio 11). Suurin osa vastaajista koki väittämästä riippumatta toiminnan kuvausten toteutuneen satunnaisesti tai ei ollenkaan.

Kuvio 11. Hyvinvointivalmennusosaamisen toiminnan kuvaukset

Kukaan vastaajista ei kokenut hyvinvointivalmennusosaamisen kehittyneen harjoittelussa erittäin paljon. Kuitenkin kolme henkilöä koki sen kehittyneen melko paljon. Vastaajista kuusi henkilöä koki tämän kompetenssin mukaisen osaamisen kehittyneen kohtalaisesti ja seitsemän henkilöä koki sen kehittyneen vain vähän. Kolme henkilöä ilmoitti, että hyvinvointivalmennusosaaminen ei kehittynyt harjoittelussa ollenkaan.

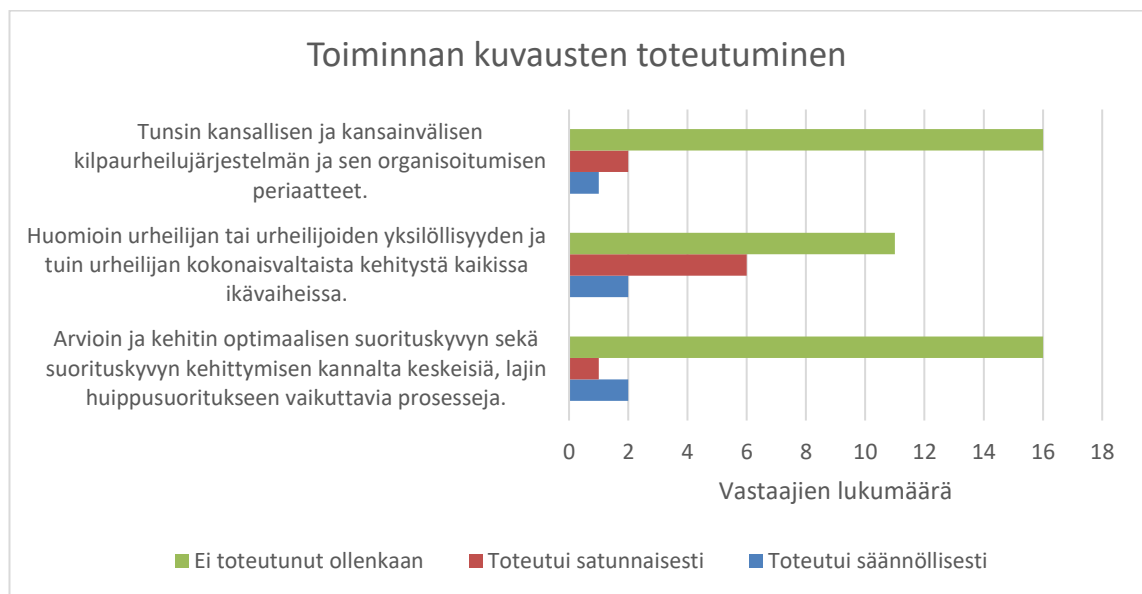
Vastaajista yksi henkilö koki, että hyvinvointivalmennusosaamisen osaamiskuvauksia toteutui harjoittelun päätyttyä täysin. Sen sijaan 13 vastaajaa koki sen toteutuneen osittain. Vastaajista viisi ilmoitti, että kompetenssin kuvaus ei toteutunut vielä ollenkaan.

Kukaan vastaajista ei kokenut, että harjoittelussa olisi ollut erittäin hyvät mahdollisuudet kehittää hyvinvointivalmennusosaamista. Viisi henkilöä piti mahdollisuuksia kuitenkin melko hyvinä. Kohtalaiseksi mahdollisuuksiaan kuvailivat niin

ikään viisi henkilöä. Vastaajista kuusi sen sijaan koki, että kehittymismahdollisuudet olivat tämän kompetenssin suhteen melko huonot, ja kolme vastaajaa koki niiden olleen erittäin huonot.

5.2.8 Urheiluvalmennusosaaminen

Vastaajien kokemukset urheiluvalmennusosaamisen toiminnan kuvausten toteutumisesta olivat melko yhdensuuntaisia. Suurimmalla osalla vastaajista harjoittelussa ei ollut lainkaan urheiluvalmennukseen liittyvää toimintaa (Kuvio 12).

Kuvio 12. Urheiluvalmennusosaamisen toiminnan kuvaukset

Vastaajista kuusi henkilöä koki, että urheiluvalmennusosaaminen ei kehittynyt harjoittelussa ollenkaan ja kahdeksan henkilöä koki sen kehittyneen vain vähän. Sen sijaan kolme vastaajaa ilmoitti, että tämän kompetenssin mukainen osaaminen kehittyi kohtalaisesti, ja kaksi vastaajaa ilmoitti sen kehittyneen melko paljon. Kukaan vastaajista ei kokenut urheiluvalmennusosaamisen kehittyneen erittäin paljon.

Vastaajista 12 henkilöä ilmoitti, että urheiluvalmennusosaamisen osaamiskuvaus ei harjoittelun päätyttyä toteutunut vielä ollenkaan, mutta sen sijaan kuusi henkilöä koki sen toteutuneen osittain. Yksi henkilö koki, että kuvaus toteutui harjoittelun päätyttyä täysin.

Vastaajista kuusi henkilöä koki, että mahdollisuudet kehittää urheiluvalmennusosaamista harjoittelussa olivat erittäin huonot ja kahdeksan henkilöä piti niitä melko huonoina. Sen sijaan kolme henkilöä koki mahdollisuuksien olleen kohtalaiset ja kaksi henkilöä piti niitä melko hyvinä.

5.3 Johtopäätökset

Tutkimuskyselyn toimiessa työkaluna tutkimusongelman ja -kysymysten (ks. luku 4.1) selvittämisessä tarkastelemme tässä luvussa sen tarjoamia tuloksia näiden kysymysten näkökulmista. Esittelemme osaamisen kehittymistä kompetensseittain, harjoittelun sisältöjä ja toimintoja sekä koettuun osaamisen kehittymiseen yhteydessä olevia tekijöitä. Koska tuloksista oli havaittavissa merkittäviä eroja harjoittelupaikkojen välillä, tuomme havainnoissamme esiin myös niiden näkökulmia.

5.3.1 Osaamisen kehittyminen

Vastaajat arvioivat osaamisensa kehittymistä harjoittelussa viisiportaisen asteikon avulla. Analysoinnin helpottamiseksi muutimme tämän asteikon numeroiksi, jolloin

ei ollenkaan = 1
vain vähän = 2
kohtalaisesti = 3
melko paljon = 4
erittäin paljon = 5

Opiskelijat kokivat, että heidän osaamisensa kehittyi harjoittelussa keskimäärin kohtalaisesti arvolla 2,88, kun tarkastellaan kaikkien kompetenssien keskiarvoa. Kompetenssien välillä oli kuitenkin huomattavia eroja (Taulukko 1). Eniten kehittyneeksi kompetenssiksi koettiin liikuntapedagoginen osaaminen, jonka keskiarvoksi muodostui 3,79. Näin ollen liikuntapedagogisen osaamisen koettiin kehittyneen harjoittelussa keskimäärin melko paljon. Vähiten kehittyneeksi kompetenssiksi sen sijaan koettiin kansainvälistymisosaaminen. Sen koettiin kehittyneen keskimäärin vain vähän arvolla 1,58. On kuitenkin huomioitava, että keskiarvosta huolimatta suurin osa (11 vastaajaa) ei kokenut kansainvälistymisosaamisen kehittyneen ollenkaan.

Kun näitä tuloksia verrataan luvussa 3.4 esiteltyihin harjoittelun osaamistavoitteisiin, on positiivista, että liikuntapedagogisen osaamisen koettiin painotettuna kompetenssina kehittyneen melko paljon. Toisaalta kansainvälistymisosaamisen kehittymistä ei harjoittelussa tavoiteltu, joten sen on odotetusti koettu kehittyneen vain vähän.

Taulukko 1. Koettu osaamisen kehittyminen

Kompetenssi	Osaamisen kehittyminen	
Oppimisen taidot	3,37	kohtalaisesti
Eettinen osaaminen	3,37	kohtalaisesti
Työyhteisöosaaminen	3,58	melko paljon
Innovaatio-osaaminen	2,79	kohtalaisesti
Kansainvälistymisosaaminen	1,58	vain vähän
Liikuntapedagoginen osaaminen	3,79	melko paljon
Hyvinvointivalmennusosaaminen	2,47	vain vähän
Urheiluvalmennusosaaminen	2,05	vain vähän
Kaikki kompetenssit	2,88	kohtalaisesti

Kuten aiemmin toimme esille, harjoittelussa painotettiin kompetensseista erityisesti eettistä osaamista, liikuntapedagogista osaamista sekä hyvinvointivalmennusosaamista (Lapin ammattikorkeakoulu 2020a). Eettisen osaamisen koettiin kehittyneen kohtalaisesti, liikuntapedagogisen osaamisen melko paljon ja hyvinvointivalmennusosaamisen vain vähän. Hypoteesimme vastaisesti ei-painotetuista kompetensseista oppimisen taidot, työyhteisöosaaminen sekä innovaatio-osaaminen kehittyivät kuitenkin enemmän kuin hyvinvointivalmennusosaaminen. Tarkastelemme hyvinvointivalmennusosaamisen kehittymistä tarkemmin luvussa 5.3.3.

Työyhteisöosaamisen koettiin kehittyneen harjoittelussa melko paljon arvolla 3,58 eli kompetensseista toiseksi eniten, vaikka sitä ei harjoittelussa painotettu. Lapin ammattikorkeakoulun (2020b) mukaan harjoittelun osaamistavoitteisiin kuitenkin sisältyy työyhteisöosaamista alaistaitojen ja verkostoitumiseen liittyvän

ymmärryksen kehittämisen muodossa. Tällä saattaa olla vaikutusta siihen, että työyhteisöosaamisen koettiin kehittyneen niin hyvin.

Päiväkodissa harjoittelun suorittaneet (n=9) kokivat parhaiten kehittyneiksi kompetensseiksi eettisen osaamisen, työyhteisöosaamisen sekä liikuntapedagogisen osaamisen. Alakoulussa harjoittelun suorittaneet (n=7) puolestaan kokivat, että kompetensseista parhaiten kehittyivät oppimisen taidot, työyhteisöosaaminen sekä liikuntapedagoginen osaaminen. He, jotka suorittivat harjoittelun urheiluseurassa (n=3), kokivat, että parhaiten olivat kehittyneet eettinen osaaminen, työyhteisöosaaminen sekä liikuntapedagoginen osaaminen. Kussakin harjoittelupaikassa parhaiten kehittyneet kompetenssit erottuvat parhaiten kehittyneinä myös koko vastaajaryhmän vastausten yhteenvedossa ylittäen arvon 3 (Taulukko 1).

Kompetensseista eettisen osaamisen, työyhteisöosaamisen, innovaatio-osaamisen, kansainvälistymisosaamisen, liikuntapedagogisen osaamisen sekä urheiluvalmennusosaamisen koettiin kehittyneen parhaiten urheiluseurassa. Sen sijaan oppimisen taitojen ja hyvinvointivalmennusosaamisen koettiin kehittyneen parhaiten alakoulussa. Päiväkodissa osaamisen kehittymisen kokemukset olivat keskimäärin muita harjoittelupaikkoja heikommat erityisesti oppimisen taitojen, työyhteisöosaamisen, innovaatio-osaamisen, liikuntapedagogisen osaamisen sekä urheiluvalmennusosaamisen kohdalla. Eettisen osaamisen ja kansainvälistymisosaamisen suhteen osaamisen koettiin kehittyneen huonoiten alakoulussa ja hyvinvointivalmennusosaamisen suhteen puolestaan urheiluseurassa.

Erot koetun osaamisen kehittymisen suhteen eri harjoittelupaikkojen välillä olivat pieniä ja vastaukset olivat pääasiassa samansuuntaiset. Urheiluvalmennusosaamisen suhteen vastauksissa oli kuitenkin selkeästi hajontaa: urheiluseurassa harjoittelun suorittaneiden vastaukset poikkesivat merkittävästi muista. Suurin osa päiväkodissa ja alakoulussa harjoittelun suorittaneista koki, että urheiluvalmennusosaaminen kehittyi harjoittelun aikana vain vähän tai ei ollenkaan. Urheiluseurassa harjoittelun suorittaneista enemmistö sen sijaan koki, että tämän kompetenssin mukainen osaaminen kehittyi harjoittelun aikana melko paljon.

5.3.2 Harjoittelun sisällöt ja toiminnot

Kyselyssä tarkasteltiin harjoittelun sisältöjä ja toimintoja harjoittelun pääasiallisia tehtäviä koskevassa avoimessa kysymyksessä sekä kompetenssien toiminnan kuvausten toteutumisen arvioinnissa. Harjoittelun pääasialliset tehtävät on esitelty luvussa 5.1 ja palaamme niihin tässä luvussa myöhemmin.

Kompetensseja koskevien toiminnan kuvausten perusteella voidaan päätellä, minkälaisia sisältöjä ja toimintoja ensimmäisen vuoden harjoitteluun kuuluu. Toiminnan kuvausten toteutuessa satunnaisesti tai säännöllisesti harjoittelun voidaan olettaa sisältäneen toimintoja, jotka mahdollistavat toiminnan kuvauksen sisältämän osaamisen toteutumisen. Opiskelijat arvioivat toiminnan kuvausten toteutumista alla esitetyn kolmiportaisen asteikon avulla:

ei toteutunut ollenkaan = 1
toteutui satunnaisesti = 2
toteutui säännöllisesti = 3

Kompetenssien toiminnan kuvauksista parhaiten koettiin toteutuneen eettisen osaamisen toiminnan kuvausten, jotka toteutuivat keskimäärin säännöllisesti arvolla 2,62. Seuraavaksi parhaiten koettiin toteutuneen liikuntapedagogisen osaamisen toiminnan kuvausten arvolla 2,41 sekä työyhteisöosaamisen toiminnan kuvausten arvolla 2,33. Heikoimmin toiminnan kuvauksista toteutuivat urheiluvalmennusosaamisen kuvaukset arvolla 1,33 sekä kansainvälistymisosaaminen arvolla 1,39. Kaikkien kahdeksan kompetenssin toiminnan kuvausten toteutumisen keskiarvot on esitetty taulukossa 2. Verrattaessa näitä tuloksia aiemmin esiteltyihin koetun osaamisen kehittymisen tuloksiin, voidaan tulosten välillä nähdä olevan yhtäläisyyksiä. Tuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että toiminnan kuvausten yksittäisten väittämien toteutuminen on voinut olla kompetenssin sisällä vaihtelevaa.

Taulukko 2. Toiminnan kuvausten toteutuminen

Kompetenssi	Toiminnan kuvausten toteutuminen	
Oppimisen taidot	2,09	satunnaisesti
Eettinen osaaminen	2,62	säännöllisesti
Työyhteisöosaaminen	2,33	satunnaisesti
Innovaatio-osaaminen	2,01	satunnaisesti
Kansainvälistymisosaaminen	1,39	ei ollenkaan
Liikuntapedagoginen osaaminen	2,41	satunnaisesti
Hyvinvointivalmennusosaaminen	1,77	satunnaisesti
Urheiluvalmennusosaaminen	1,33	ei ollenkaan
Kaikki kompetenssit	1,99	satunnaisesti

Kun verrataan harjoittelun pääasiallisia tehtäviä ja toiminnan kuvausten toteutusta, voidaan tuloksissa havaita yhtäläisyyksiä liikuntapedagogisen kompetenssin toteutumisen ja pääasiallisten tehtävien välillä. Suurimman osan vastaajista mainitessa pääasialliseksi tehtäväkseen lasten ohjaamisen ja liikuntatuntien tai -tuokioiden pitämisen on samansuuntaisesti myös suurin osa vastaajista kokenut liikuntapedagogisen osaamisen toiminnan kuvauksen toteutuneen satunnaisesti tai säännöllisesti. Lisäksi liikuntapedagogiselle toiminnalle ominaisen ohjausten tai tuntien suunnittelun mainitsi pääasialliseksi tehtäväkseen lähes puolet vastaajista. Verrattaessa näitä tuloksia puolestaan harjoittelun osaamistavoitteisiin ja teemoihin (ks. luku 3.4) voidaan osaamistavoitteiden ja teemojen mukaisen lapsen kokonaisvaltaiseen kehittymiseen johtavan liikunnanohjaustoiminnan suunnittelun, toteutumisen ja arvioinnin nähdä lähtökohtaisesti mahdollistuneen.

Noin puolet vastaajista mainitsivat yhdeksi pääasialliseksi tehtäväkseen yleisen lasten kanssa toimimisen, mikä yhdessä lasten ohjaamisen ja liikuntatuntien tai -tuokioiden pitämisen kanssa mahdollistaa osaamistavoitteisiin ja teemoihin (ks. luku 3.4) sisältyvien lapsen kohtaamiseen liittyvien vuorovaikutustaitojen kehittämisen sekä positiivisen, liikuntaan kannustavan motivaatioilmaston luomisen. Harjoittelun yhtenä osaamistavoitteena ja teemana on lisäksi mainittu opiskelijan

alaistaitojen sekä verkostoitumistaitojen kehittäminen. Pääasiallisissa tehtävissä tällaisten taitojen kehittämistä ei suoranaisesti ole mainittu, mutta työyhteisöosaamisen toiminnan kuvauksen toteutumista tarkasteltaessa (ks. luku 5.2.3) on nähtävissä, että harjoittelu on sisältänyt alaistaitojen ja verkostoitumistaitojen kehittämisen mahdollistavia toimintoja.

Verrattaessa harjoittelun pääasiallisia tehtäviä kompetenssien toiminnan kuvausten toteutumiseen muita merkittäviä yhtäläisyyksiä ei ole liikuntapedagogisen osaamisen lisäksi havaittavissa. Kuten luvussa 3.3 mainitsimme, kompetensseista viisi on kaikille korkeakouluille yhteisiä, yleisiä osaamiskokonaisuuksia ja kolme koulutusohjelmakohtaisia, tietylle ammatille ominaisia kompetensseja (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010, 6-8; Lapin ammattikorkeakoulu 2020b). Koska harjoittelulle on tyypillistä aito, ammatillinen työympäristö (Kangas & Mastosaari), on ymmärrettävää, että ammatillista asiantuntijuutta painottavien koulutusohjelmakohtaisten kompetenssien mukainen toiminta nousee esiin näkyvämmiin verrattuna yleisiin työelämätaitoihin, jotka Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston (2010, 6) mukaan kehittyvät ammattiosaamisen oppimisen yhteydessä. Harjoittelun pääasiallisten tehtävien voidaan siis nähdä kertovan enemmän koulutusohjelmakohtaisten kompetenssien toteutumisesta ja kuitenkin samaan aikaan mahdollistavan alustan yleisten työelämätaitojen kehittymiselle.

Tuloksia tarkasteltaessa on huomioitava harjoittelupaikan luonteen vaikutus harjoittelun sisältöihin ja toimintoihin. Urheiluseurojen toiminta on vapaa-ajan harrastustoimintaa, jonka voidaan nähdä erikoistuneen lasten liikunnallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseen eri liikuntaharrastusten tai urheilulajien näkökulmasta, kun taas päiväkodissa ja alakoulussa liikunnan voidaan katsoa olevan vain yksi osa sen kokonaisvaltaista kasvatuksellista toimintaa. Päiväkodissa ja alakoulussa kohderyhmän ikä taas asettaa tietynlaiset raamit toiminnalle: päiväkodissa toiminta on luonnollisesti leikinomaisempaa kuin alakoulussa, jossa lapsi opettelee eri oppiaineita taitojen ja vastuun hiljalleen kasvaessa.

Harjoittelupaikan vaikutus harjoittelun sisältöihin ja toimintoihin tulee ilmi alakoulussa harjoittelun suorittaneiden vastauksista: heidän pääasiallisiin tehtäviinsä kuului liikunnan ohjauksen ja suunnittelun lisäksi myös muiden aineiden

oppitunneilla opetuksen avustamista. Lisäksi urheiluseuroissa harjoittelun suorittaneiden pääasialliset tehtävät erosivat alakoulussa ja päiväkodissa suorittaneiden tehtävistä sisältäen erilaisia organisointitehtäviä. Eri harjoitteluympäristöt tarjoavat siis hieman vaihtelevia tehtäviä ja tämän myötä mahdollisuuksia toiminnan kuvausten sisältämän osaamisen toteutumiselle.

Kompetenssien toiminnan kuvausten toteutumista tarkasteltaessa eri harjoittelupaikkojen näkökulmasta voidaan päiväkodissa harjoittelun suorittaneiden todeta arvioineen toiminnan kuvausten toteutumisen alakoulussa ja urheiluseurassa olleita huonommaksi oppimisen taitojen, työyhteisöosaamisen, innovaatio-osaamisen, liikuntapedagogisen osaamisen sekä urheiluvalmennusosaamisen suhteen. Urheiluseurassa olleiden vastaukset olivat sen sijaan muita keskimäärin parempia liikuntapedagogisen osaamisen ja urheiluvalmennusosaamisen kohdalla. Alakoulussa olleiden vastaukset eivät erottuneet tuloksista selvästi muita huonompina tai parempina minkään kompetenssin kohdalla. Eettisen osaamisen, kansainvälistymisosaamisen ja hyvinvointivalmennusosaamisen osalta eri harjoittelupaikoissa olleiden vastauksissa ei ollut suuria eroavaisuuksia.

Harjoittelun pääasiallisia sisältöjä puolestaan tarkasteltaessa harjoittelupaikkojen näkökulmista on myös havaittavissa eroavaisuuksia. Päiväkodissa pääasialliset tehtävät ovat painottuneet yleiseen lasten kanssa toimimiseen, kuitenkin tehtävien sisältäen vastaajista suurimman osan kohdalla myös liikunnanohjausta. Alakoulussa harjoittelun suorittaneilla pääasialliset tehtävät painoutuivat liikunnan ohjaus- ja suunnittelutoimintaan. Osan alakoulussa harjoittelun suorittaneista avusti myös muiden oppiaineiden opetuksessa. Myös kaikki urheiluseurassa harjoittelun suorittaneet suunnittelivat ja ohjasivat liikuntaa. Lisäksi heidän vastauksensa sisälsivät esimerkiksi erilaisia organisointitehtäviä ja kouluvierailuja.

Harjoittelun pääasiallisia sisältöjä ja toiminnan kuvausten toteutumista vertailtaessa on havaittavissa, että päiväkodissa harjoittelun suorittaneiden sekä alakoulussa ja urheiluseurassa harjoittelun suorittaneiden pääasiallisissa tehtävissä sekä toiminnan kuvausten toteutumisessa on jonkin verran eroavaisuuksia. Tästä voidaan päätellä, että päiväkodin tehtävien painottuminen yleiseen lasten kanssa toimimiseen on mahdollisesti yhteydessä siihen, että alakoulun ja urheiluseuran

tehtävien painottuessa liikunnan ohjaus- ja suunnittelutoimintaan on siellä koettu toiminnan kuvausten toteutuneen paremmin kuin päiväkodissa.

5.3.3 Osaamisen kehittymiseen yhteydessä olevat tekijät

Tutkimustuloksista voidaan havaita, että koettu osaamisen kehittyminen oli yhteydessä kompetenssien toiminnan kuvausten koettuun toteutumiseen. Henkilöt, jotka kokivat jonkin kompetenssin mukaisen osaamisen kehittyneen melko paljon tai erittäin paljon, kokivat myös kompetenssin toiminnan kuvausten toteutuneen harjoittelussa paremmin kuin ne, jotka kokivat osaamisensa kehittyneen heikomminkin.

Samansuuntainen yhteys oli havaittavissa koetun osaamisen kehittymisen sekä koetun osaamiskuvauksen toteutumisen välillä. Henkilöt, jotka kokivat jonkin kompetenssin mukaisen osaamisen kehittyneen harjoittelussa melko paljon tai erittäin paljon, kokivat myös osaamiskuvauksen toteutuneen harjoittelun päätyttyä paremmin, kuin ne, jotka kokivat osaamisensa kehittymisen olleen heikompaa. Myös osaamisen kehittämisen mahdollisuudet koettiin sitä vahvempina, mitä paremmin osaamisen oli koettu kehittyneen harjoittelun aikana. Sekä toiminnan kuvausten toteutuminen, osaamiskuvauksen toteutuminen harjoittelun päätyttyä että mahdollisuudet kehittää osaamista olivat siis linjassa osaamisen kehittymisen kanssa.

Erityisesti toiminnan kuvausten toteutumisen ja osaamisen kehittymisen välistä yhteyttä tukee esimerkiksi Kangastien ja Mastosaaren (2016b, 11) toteamus siitä, että taitojen kehittymisen taustalla on aina paitsi tieto myös tekeminen ja kokeileminen käytännössä. Jotta tavoiteltu osaaminen kehittyisi harjoittelussa, on siellä tarjottava opiskelijalle mahdollisuus tehdä ja kokeilla opintojen myötä kerryttämiään tietoja käytännössä. Lisäksi Billett (2002) toteaa Virolaisen (2006, 34) mukaan, että tärkein yksittäinen tekijä työssä oppimisen taustalla on se, mitä opiskelija pääsee harjoittelussa tekemään. Näin ollen voidaan päätellä, että osaamisen kehittyminen edellyttää toiminnan kuvausten toteutumista.

Näiden tietojen valossa on syytä tarkastella hyvinvointivalmennusosaamisen toiminnan kuvausten toteutumista, koska kuten aiemmin toimme esille, hyvinvointivalmennusosaamisen koettiin kehittyneen vähemmän kuin oppimisen taitojen,

työyhteisöosaamisen sekä innovaatio-osaamisen, vaikka sitä painotettiin harjoittelussa. Taulukosta 2 selviää, että hyvinvointivalmennusosaamisen toiminnan kuvausten on koettu toteutuneen kompetensseista kolmanneksi huonoiten jättäen taakseen ainoastaan kansainvälistymisosaamisen ja urheiluvalmennusosaamisen. Samansuuntaisia tuloksia tarjoavat myös muut kompetensseja käsittelevät kysymykset. Painotettuna kompetenssina hyvinvointivalmennusosaamisen mukaisen toiminnan tulisi kuitenkin toteutua harjoittelussa, jotta osaamisen kehittyminen sen suhteen olisi mahdollista.

Toimme aiemmin esille, että harjoittelupaikalla oli vaikutusta harjoittelun pääasiallisiin tehtäviin sekä toiminnan kuvausten toteutumiseen. Näin ollen harjoittelupaikalla oli ainakin tehtävien ja toiminnan välityksellä vaikutusta myös osaamisen kehittymiseen. Kuten Virolainen (2006, 33–34) Billettiin (2002) viitaten toteaa, työssä oppimisen kannalta merkittäviä tekijöitä ovat työpaikalla saatava suora ja epäsuora ohjaus, mahdollisuus erilaisiin työtehtäviin osallistumiseen sekä yksilön halu ja päätös kehittää osaamistaan harjoittelussa. Nämä ovat suurelta osin riippuvaisia harjoitteluympäristöstä. Tutkimuksessa emme kuitenkaan tarkastelleet työpaikalla saatua tukea tai opiskelijoiden omaa asennetta osaamisen kehittymistä kohtaan, joten emme voi osoittaa, miten nämä asiat toteutuivat eri harjoittelupaikoissa ja millainen vaikutus niillä oli osaamisen kehittymiseen.

Myös aiemman kokemuksen havaittiin olevan jonkin verran yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen. Henkilöt, joilla oli aiempaa kokemusta lasten ohjaamisesta, kokivat seitsemän kompetenssin kohdalla osaamisensa kehittyneen keskimäärin hieman enemmän, kuin henkilöt, joilla ei ollut lasten ohjaamisesta kokemusta lainkaan. Kompetensseista työyhteisöosaamisen, kansainvälistymisosaamisen sekä liikuntapedagogisen osaamisen kohdalla yhteys oli hyvin pieni, kun taas oppimisen taitojen, innovaatio-osaamisen, hyvinvointivalmennusosaamisen sekä urheiluvalmennusosaamisen kohdalla aiemman kokemuksen yhteys koettuun osaamisen kehittymiseen oli selkeä. Eettisen osaamisen suhteen osaamisen kokivat kehittyneen paremmin sen sijaan ne henkilöt, joilla ei ollut lainkaan aiempaa kokemusta lasten ohjaamisesta.

On kuitenkin huomioitava, että pelkän aiemman kokemuksen tarkastelun sijaan osaamisen kehittymisen laadun kannalta merkittävänä pidetään sitä, millaisia

harjoittelun tehtävät ovat suhteessa aiempaan kokemukseen. Rutiininomaisten tehtävien tekeminen syventää tehtäviin liittyviä havaintoja, kun taas uudet tehtävät auttavat laajentamaan opiskelijan osaamisen aluetta. Aiempi kokemus ja sen puuttuminen vaikuttavat osaamisen kehittymiseen siis eri tavalla. (Billett 2002, Virolaisen 2006, 34 mukaan.)

Osaamisen kehittymistä tarkasteltaessa havaittavissa oli pientä hajontaa myös sukupuolten kesken: naiset kokivat osaamisen kehittyneen keskimäärin useammin kuin miehet. Erityisesti päiväkodissa miehet kokivat osaamisen kehittymisen olleen heikompaa kuin muilla vastaajilla. On kuitenkin mainittava, että erot olivat melko lieviä, eikä ero ollut samansuuntainen kaikkien kompetenssien kohdalla. Lisäksi naisilla oli myös enemmän aiempaa kokemusta, mikä saattaa vääristää sukupuolten vertailua.

Harjoitteluun käytetyllä ajalla ei havaittu olevan vaikutusta koettuun osaamisen kehittymiseen. Päiväkodissa harjoittelun suorittaneet käyttivät harjoitteluun keskimäärin enemmän aikaa kuin alakoulussa harjoittelun suorittaneet, mutta kuten jo aiemmin totesimme, he kokivat osaamisensa kehittyneen muissa paikoissa harjoittelun suorittaneita vähemmän. Kun tätä tulosta verrataan työtehtävien rooliin osaamisen kehittymisen näkökulmasta, voitaneen todeta, että olennaista ei niinkään ole se, kuinka kauan harjoitteluun on käytetty aikaa vaan se, mihin tämä aika on käytetty.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen tarkastelu

Tutkimuksen tavoitteena oli tuoda toimeksiantajalle tietoa siitä, miten Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman opiskelijat kokevat osaamisen toteutuneen ja kehittyneen lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevassa harjoittelussa sekä mitkä tekijät koettuun osaamisen kehittymiseen ovat yhteydessä. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää opiskelijoiden kokemuksia osaamisesta ja sen kehittymisestä koulutusohjelman kahdeksan kompetenssin näkökulmasta.

Tutkimustulokset vastasivat tutkimuskysymyksiin onnistuneesti. Tulokset antoivat tietoa siitä, miten opiskelijat kokivat kahdeksan kompetenssin mukaisen osaamisen kehittyneen harjoittelussa. Vastauksista oli havaittavissa osittain jopa yllättäviä eroja painotettujen sekä ei-painotettujen kompetenssien mukaisen osaamisen kehittymisen välillä. Sekä harjoittelun pääasialliset tehtävät että kompetenssien toiminnan kuvausten toteutuminen antoivat tietoa siitä, mitä sisältöjä ja toimintoja harjoittelu on sisältänyt. Lisäksi tuloksista selvisi koettuun osaamisen kehittymiseen yhteydessä olevia tekijöitä.

Vastaavanlaista osaamisen ja sen kehittymisen kartoitusta ensimmäisen lukuvuoden harjoittelussa kahdeksan kompetenssin näkökulmasta ei ole aikaisemmin tehty. Tämän myötä tutkimus tarjoaa toimeksiantajalle tuoreita näkökulmia harjoittelun kehittämisen tueksi. Laatimaamme kyselyä on mahdollista hyödyntää osaamisen tarkastelun tukena harjoittelussa myös jatkossa ja lisäksi se on sovellettuna hyödynnettävissä myös muilla opintojaksoilla. Kyselyn avulla opiskelijat voisivat saada tietoa omasta osaamisestaan ja sen kehittymisestä kompetenssien näkökulmasta.

Harjoittelussa painotettiin hyvinvointivalmennusosaamista, mutta sen koettiin kehittyneen keskimäärin vain vähän ja kompetensseista kolmanneksi huonoiten. Näin ollen merkittävää osaamisen kehittymistä ei tämän kompetenssin kohdalla saavutettu. Mikäli hyvinvointivalmennusosaamista halutaan ensimmäisen luku-

vuoden harjoittelussa kehittää, tulisi harjoittelussa tarjota opiskelijalle mahdollisuus toteuttaa tämän kompetenssin mukaista toimintaa. Tällöin sen tulisi olla tärkeässä roolissa myös harjoittelun osaamistavoitteissa.

Emme kartoittaneet kyselyllä opiskelijoiden kokemuksia heidän saamastaan suorasta ja epäsuorasta ohjauksesta tai heidän haluaan ja päätöstään kehittää osaamistaan harjoittelussa. Kuten aiemmin jo totesimme, Virolaisen (2006, 33–34) mukaan Billet (2002) kuitenkin nimeää nämä työssä oppimiseen vaikuttaviksi tekijöiksi työtehtävien ohella. Tarkasteltaessa kysymystä ”Mitkä tekijät ovat yhteydessä koettuun osaamisen kehittymiseen?” olisi työtehtävien ohella myös muiden Billetin esittelemien tekijöiden sisällyttäminen kyselyyn voinut tuoda kysymykseen kattavamman vastauksen.

Osaamisen kehittymisen kannalta olisikin tarpeellista tutkia, miten harjoittelupaikassa saatu suora ja epäsuora ohjaus sekä opiskelijoiden halu ja päätös kehittää osaamistaan toteutuvat harjoittelussa. Tämän pohjalta olisi myös mielenkiintoista tarkastella sitä, millä konkreettisilla keinoilla osaamisen kehittymistä tällä hetkellä tuetaan harjoittelussa ja miten näitä keinoja voisi kehittää.

6.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Opinnäytetyömme on määrällinen tutkimus, jossa aineistonhankintamenetelmänä käytettiin sähköistä kyselyä. Kysely lähetettiin kaikille lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun lukuvuosina 2017–2018 sekä 2018–2019 suorittaneille. Tutkimme osaamista ja sen kehittymistä harjoittelussa kahdeksan kompetenssin näkökulmasta. Lisäksi tarkastelimme, mitä sisältöjä ja toimintoja harjoittelu pitää sisällään.

Lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevan harjoittelun suoritti lukuvuosina 2017–2018 ja 2018–2019 yhteensä noin 50 opiskelijaa. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja kyselyyn vastasi 19 henkilöä. Näin ollen vastausprosentiksi muodostuu 38, mikä on odotettua suppeampi. Tutkimustuloksia ja johtopäätöksiä tarkasteltaessa on siis huomioitava, että tämän tutkimuksen tulokset muodostuvat hyvin pienen ryhmän kokemuksista, eikä niitä näin ollen voida yleistää.

Vastausprosenttia olisi saattanut lisätä alkuperäisen suunnitelmamme mukainen toteutustapa, jonka mukaan kysely oli tarkoituksena järjestää opiskelijoille lähiopetustunnin yhteydessä. Tällöin opiskelijoille olisi tarjottu tietty aika ja paikka kyselyyn vastaamiselle. Näin ei kuitenkaan ollut mahdollista tehdä, sillä kysely toteutettiin ajankohtana, jolloin opiskelijoiden lähiopetusta ei järjestetty valtakunnallisten kokoontumisrajoitusten vuoksi. Toteuttaessamme kyselyn verkkokyselynä opiskelijoille annettiin kyselyyn vastaamiseen aikaa viikko. Viikon aikana lähetimme opiskelijoille muistutusviestin kahteen otteeseen; viikon puolessa välissä sekä viimeisenä mahdollisena vastauspäivänä.

Tutkimustulosten vastausprosenttiin ja luotettavuuteen ovat voineet vaikuttaa myös lomakkeen pituus ja kysymysten lukumäärä (Valli 2015). Kysely sisälsi yhteensä 46 kysymystä, joista suurimmassa osassa vastaajan tuli arvioida hänen omaa osaamistaan ja sen kehittymistä. Tämä on voinut vaatia tarkkaa pohdintatyötä ja aiheuttaa keskittymisen herpaantumista kyselyn loppuvaiheessa. Kuten luvussa 4.3 mainitsimme, kyselyn selkeyteen ja miellyttävyyteen pyrittiin vaikuttamaan ulkoasun ja asettelun keinoin. Pilottivastaajien kokemusten perusteella kyselyn keskimääräinen vastausaika oli noin 20 minuuttia. Tämä ilmoitettiin vastaajille kyselyn linkin lähettämisen yhteydessä.

Tutkimustulosten luotettavuuteen on voinut vaikuttaa myös se, että vastaushetkellä vastaajien harjoittelun suorittamisesta oli kulunut aikaa 1–2 vuotta. Tämä on saattanut vaikeuttaa ajankäytön tai oman osaamisen ja sen kehittymisen arviointia, jolloin vastauksia voidaan pitää enemmänkin suuntaa antavina tuloksina kuin täsmällisen tarkkoina vastauksina. Tämän haasteen minimoimiseksi suosittelemme kyselyn lähettämisen yhteydessä vastaajaa lukemaan hänen henkilökohtaisen harjoitteluraporttinsa, joka on sisältynyt harjoittelun tehtäviin.

Kuten luvussa 4.4 toimme esille, määrällisen tutkimuksen analyysille tyypillisten kuvioden, taulukoiden ja tunnuslukujen tarkoitus on yksinkertaistaa ja tiivistää tuloksia. Heiskanen (2010, 76) muistuttaa numerotiedon tiivistämisessä piilevän harhaanjohtavuuden vaaran, minkä huomasimme myös itse tuloksia tarkastellessamme: vastaajamäärän pienuuden vuoksi Webropol-ohjelman luoma grafiikka ja keskiarvot eivät antaneet täysin realistista kuvaa tuloksesta, sillä suuren näköinen vaihtelu saattoi todellisuudessa olla vain kahden vastaajan eroavaisuus.

Tämä yhdistettynä kyselyn laajuuteen aiheutti sen, että todellisten ja oleellisten merkitysten hahmottaminen tulosten joukosta vaati niiden huolellista ja yksityiskohtaista tarkastelua. Tulosten esittelyssä olemme havainnollistaneet tuloksia kuvioiden, taulukoiden ja tunnuslukujen avulla. Näitä on kuitenkin käytetty harkiten, ja niiden sisältämät tiedot on esitelty myös yksityiskohtaisempina tuloksina.

Harjoittelupaikkojen keskinäistä vertailua tarkasteltaessa on huomioitava, että suppean vastaajaryhmän myötä eri harjoittelupaikoissa suorittaneiden henkilöiden määrät ovat hyvin pieniä, jolloin tulokset kertovat vähimmillään vain muutamman henkilön näkökulman. Kun urheiluseurassa harjoittelun suorittaneita oli vastaajien joukossa vain kolme, päiväkodissa heitä oli tähän verrattuna kolminkertainen määrä. Alakoulussa harjoittelun suorittaneita oli seitsemän. Havaitsimme tuloksia tarkastellessamme, että päiväkodissa harjoittelun suorittaneiden kesken oli useammin hajontaa kuin urheiluseurassa tai alakoulussa harjoittelun suorittaneiden kohdalla. Tämä saattoi kuitenkin olla seurausta siitä, että päiväkodissa harjoittelun suorittaneita oli enemmän. Urheiluseurassa harjoittelun suorittaneiden vähäinen määrä mahdollisti viisiportaisella asteikolla korkeintaan vain kolmen vastausvaihtoehdon valituksi tulemisen.

Vallin (2015) mukaan kyselytutkimuksen yhtenä haasteena on kyselyssä käytetyn kielen ja termistön tulkinnanvaraisuus. Kyselylomakkeessa käytetty termi lasten ohjaaminen voidaan käsittää monenlaisena toimintana, esimerkiksi liikuntatuntien- tai tuokioiden ohjaamisena tai vaikkapa ruokailuun tai askartelemiseen liittyvänä ohjaamisena. Harjoittelun kontekstissa termin voidaan käsittää tarkoittavan ainoastaan lasten liikunnan ohjaamiseen liittyvää toimintaa. Lasten ohjaamiseen käytettyä aikaa koskevassa kysymyksessä lasten ohjaamisella tarkoitettiin kaikkea lasten ohjaamista liittyvää toimintaa, mutta koska termin tarkoitusta ei tarkennettu, on vastaaja saattanut ymmärtää sen jälkimmäisellä tavalla. Lasten ohjaamiseen käytetty aika saattaa siis olla suurempi, kuin mitä tuloksista on nähtävissä. Tämän yksittäisen kysymyksen vastauksilla ei ollut kuitenkaan vaikutusta muihin tutkimustuloksiin.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on huomioitava, että opiskelijat arvioivat osaamistaan itse. Tulokset kertovat siis opiskelijoiden kokemuksista osaamisesta ja

sen kehittymisestä, eivätkä näin anna objektiivista tietoa siitä, millä tasolla osaaminen on ja miten se on kehittynyt.

6.3 Opinnäytetyöprosessin reflektio

Opinnäytetyöprosessimme on kestänyt noin vuoden. Ajankäytöllisesti työ on edennyt katkonaisesti, mikä johtuu luonnollisesti siitä, että olemme tehneet opinnäytetyötä työn ja opiskelun ohessa. Prosessin ensimmäinen askel oli opinnäytetyön aiheen valitseminen. Esitimme silloiselle opinnäytetyön ohjaajallemme kiinnostuksemme aikuispedagogiikkaa kohtaan ja tartuimme hänen ehdotukseensa tarkastella osaamista liikunnanohjaajakoulutuksen harjoitteluissa. Tällöin tarkoituksena oli tarkastella osaamista eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen näkökulmasta. Laadimme tutkimussuunnitelman keväällä 2019, minkä jälkeen opinnäytetyömme ohjaaja vaihtui.

Kesän 2019 aikana perehdyimme tutkimusaiheeseen ja aloitimme teoreettisen viitekehyksen kirjoittamisen. Syksyllä 2019 työn eteneminen oli hidasta opiskelun ja töiden aiheuttaman ajanpuutteen vuoksi. Vuoden lopussa jatkoimme työskentelyä työn parissa säännöllisemmin ja ohjaajamme kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta päätimme rajata tarkastelun kohteeksi ensimmäisen vuoden harjoittelun. Samalla päädyimme tarkastelemaan osaamista eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen sijaan kompetenssien näkökulmasta. Viitekehys oli kuitenkin edelleen oleellinen osa tutkimuksen teoreettista kontekstia.

Opinnäytetyön aktiivinen työstäminen alkoi vuoden 2020 alussa, jolloin opinnäytetyömme ohjaaja vaihtui jälleen. Uusi ohjaaja toi mukanaan ulkopuolisen näkökulman, mikä selkeytti omia ajatuksiamme ja auttoi kirkastamaan aiheen rajausta. Keväällä 2020 tutkimusprosessin eteneminen on ollut hyvin intensiivistä ja työ on rakentunut pala palalta valmiimmaksi.

Opinnäytetyön keskiössä on siis alusta saakka ollut osaamisen tarkastelu liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman harjoittelussa. Osaamisen käsitteistön laajuus ja ammattikorkeakoulutuksen harjoittelukonteksti ovat kuitenkin vaatineet teoreettisen näkökulmien valintojen pohdintaa ja kyseenalaistamista useaan otteeseen. Koska aiheen rajaaminen on tapahtunut teoreettisen viitekehyksen kir-

joittamisen aikana, on se myös luonnollisesti vaikuttanut viitekehyksen rakentamiseen. Näin ollen olemme käyttäneet aikaa myös sellaisiin aiheisiin, jotka eivät ole lopulta päätyneet työhömmе sellaisenaan: esimerkiksi eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen rooli on prosessin edetessä pienentynyt huomattavasti. Vaikka tekstiä on jouduttu tiivistämään ja rajaamaan usean sivun edestä, mielestämme teoreettinen viitekehys sisältää nyt ne aiheet, jotka tutkimus teoreettiseksi taustakseen vaatii.

Kuten toimme luvussa 4.4 esille, Hakalan (2017) mukaan tutkimus on parhaimmillaan sen teoreettisen viitekehyksen, tutkimusaineiston ja tutkijan vuoropuhelua, mikä tulee käydä Laitisen (2010, 62) mukaan ilmi myös tulosten analysoinnissa. Osaaminen, sen kehittyminen ja koulutusohjelman kompetenssit ovat toimineet työn punaisena lankana läpi prosessin. Tulostenanalyysissä ja tulkinassa teorian tietoa ja tuloksia on pyritty liittämään tiiviimmin yhteen tuomalla esiin tulosten kannalta tärkeitä osaamisen kehittymisen teorian sekä harjoittelun osaamistavoitteiden näkökulmia. Työn tarkastelu sen loppumetreillä on herättänyt näkemään useita mielenkiintoisia vaihtoehtoja, miten osaamista ja sen kehittymistä olisi voinut tarkastella niitä koskevien käsitteiden ja teorioiden eri näkökulmista vielä perusteellisemmin. Työ sisältää mielestämme kuitenkin olennaisimmat seikat ja näin ollen olemme lopputulokseen tyytyväisiä.

Opinnäytetyön eri vaiheissa vaadittavaa huolellisuuden ja tarkkuuden tärkeyttä on painotettu läpi prosessin. Huolellista ja tarkkaa otetta on tukenut se, että yksi tärkeimmistä arvoistamme läpi prosessin on ollut kriittinen ja tarkkaileva ote omaa työskentelyämme kohtaan. Työn teolle ominaista on ollut kokonaisuudessaan sen pohtiva ja tarkasteleva luonne. Olemme esimerkiksi kirjoittaneet ison osan teoreettisesta viitekehyksestä yhdessä keskustellen, minkä vuoksi kirjoitusprosessi on ollut pitkä. Vaikka tämä on vienyt paljon aikaa, keskustelun pohjalta on syntynyt ajatuksia ja oivalluksia, joiden saavuttaminen olisi ollut yksin haastavampaa, jopa mahdotonta. Keskustelu on myös tuonut työhömmе syvyyttä ja edistänyt ymmärrystämme sekä oman osaamisemme kehittymistä.

Sen lisäksi, että olemme pyrkineet keskustelun avulla itse ymmärtämään työssä käsiteltyjä teemoja, opinnäytetyön konkreettisessa tuotoksessa tavoitteena on ollut sen selkeys, avoimuus ja ymmärrettävyys lukijalle. Tuotokseen syntynyt teksti ei ole muodostunut sattumanvaraisena ajatuksenjuoksuna, vaan jokainen tuotoksessa esiintyvä lause, kuvio ja viitemerkintä on mietitty valinta. Huolellinen ja tarkka kirjoitusprosessi on tukenut oppimista, jolle opinnäytetyössä keskeistä on asioiden ymmärtäminen sekä niiden ymmärrettäväksi tekeminen (Uljas-Rautio 2010, 175).

Opinnäytetyöprosessi on kokonaisuudessaan kestänyt kauan eikä haasteilta olla välttytty. Opinnäytetyö on kuitenkin ennen kaikkea oppimisprosessi (Uljas-Rautio 2010, 175), ja koemme haasteiden olleen oman osaamisemme kehittymisen kannalta tärkeitä ja toisaalta myös opinnäytetyötämme edistäviä tekijöitä. Prosessin aikana tehdyt valinnat, kuten aiheen rajausta ja aineistohankintamenetelmään liittyvät valinnat ovat kehittäneet kriittisen ajattelun taitojamme. Näiden taitojen kehittyminen on lisännyt kriittisyyttä erilaisten vaihtoehtojen tarkastelun tai päätösten teon yhteydessä, ja uskomme, että niistä on hyötyä myös jatkossa.

Opinnäytetyöprosessin tärkein anti on ollut siinä, että opimme lisää osaamisesta ja sen kehittamisestä. Olemme saaneet uusia näkökulmia sekä oman osaamisemme kehittämiseen että osaamisen tarkasteluun yleisellä tasolla. Olemme oppineet erittelemään ja arvioimaan osaamista systemaattisemmin, mikä antaa meille paremmat mahdollisuudet kehittää omaa osaamistamme myös tulevaisuudessa. Kun tietoisuus omasta osaamisesta ja oppimisesta lisääntyy, oppiminenkin tehostuu (Viitala 2008, 142). Moninaisessa ja muuttuvassa työelämässä, joka vaatii yksilöltä kykyä kehittää osaamistaan tehokkaasti ja itsenäisesti (Viitala 2008, 135), oman osaamisen kehittämisen taidot ovat arvokas valttikorttimme.

LÄHTEET

Aarnio, H. 2010. Oppijakeskeiset oppimisprosessit. Teoksessa S. Helakorpi, H. Aarnio & M. Majuri Ammattipedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 179–204.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2010. Suositus tutkintojen kansallisen viitekehysten (NQF) ja tutkintojen yhteisten kompetenssien soveltamisesta ammattikorkeakouluissa. Viitattu 28.3.2020 http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_nqf.pdf.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto 2020. Ammattikorkeakoulut. Viitattu 17.4.2020 <http://www.arene.fi/ammattikorkeakoulut/>.

Elinkeinoelämän keskusliitto 2020. Tulevaisuuden osaamistarpeet. Viitattu 20.4.2020 <https://ek.fi/mita-teemme/innovaatiot-ja-osaaminen/osaaminen-koulutus-ja-innovaatiottulevaisuuden-osaamistarpeet/>.

Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosasto 2008. Selostus elinikäisen oppimisen edistämistä koskevasta eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä. Viitattu 10.5.2020 https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/brochexp_fi.pdf.

Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosasto 2020. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys elinikäisen oppimisen edistämiseksi. Viitattu 1.5.2020 https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/leaflet_fi.pdf.

Euroopan unionin neuvosto 2017. Neuvoston suositus. Euroopan unionin virallinen lehti. Viitattu 13.12.2019 <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-eqf/files/fi.pdf>.

European Centre for the Development of Vocational Training 2018. National Qualifications Framework Developments in Europe 2017. Viitattu 12.5.2020 https://www.cedefop.europa.eu/files/4163_en.pdf.

Hakala, J. T. 2017. Tulevan maisterin graduopas. Gaudeamus Oy. Viitattu 14.4.2020 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789523455047>.

Hakkarainen, K. 2008. Asiantuntijuus ja oppiminen työelämässä – psykologisia näkökulmia. Teoksessa S. Helakorpi (toim.) Postmoderni ammattikasvatus – haasteena ubiikkiyhteiskunta. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2008. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 111–130.

Hannola, H. 2020. Lapin ammattikorkeakoulu. Yliopettajan haastattelu 27.2.2020.

Heikkilä, T. 2014. Kvantitatiivinen tutkimus. Viitattu 24.3.2020 <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKIMUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>.

- Heiskanen, M. 2010. Numeroiden lukeminen ja ymmärtäminen. Teoksessa J. Hurtig, M. Laitinen & K. Uljas-Rautio (toim.) *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 71–96.
- Helakorpi, S. 2005. Työn taidot – Ajattelua, tekoja ja yhteistyötä. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 2/2005. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Helakorpi, S. 2010a. Johdanto: Käsityksemme maailmasta, ihmisestä ja oppimisesta. Teoksessa S. Helakorpi, H. Aarnio & M. Majuri *Ammattipedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin*. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 7–18.
- Helakorpi, S. 2010b. Työ ja ammattitaito. Teoksessa S. Helakorpi, H. Aarnio & M. Majuri *Ammattipedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin*. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 55–80.
- Jokivuori, P. & Hietala, R. 2014. Määrällisiä tarinoita. Monimuuttujamenetelmien käyttö ja tulkinta. Docendo Oy. Viitattu 14.4.2020 <https://www.elibrary.com/reader/9789522911445>.
- Kangastie, H. & Mastosaari, P. 2016a. Oppimisen organisointi – opas opettajille. Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa. Viitattu 17.4.2020 <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/107158/C%201%202016%20Oppimisen%20organisointi.pdf?sequence=7&isAllowed=y>.
- Kangastie, H. & Mastosaari, P. 2016b. Osaamis- ja ongelmaperustainen oppiminen Lapin ammattikorkeakoulussa -Opiskelijan opas. Viitattu 17.4.2020 <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=24647cb9-00ec-4853-881c-6e264c11f10b>.
- Kupias, P., Peltola, R. & Pirinen, J. 2014. Esimies osaamisen kehittäjänä. Helsinki: Sanoma Pro Oy. Viitattu 14.4.2020 <https://verkkokirjahylly-almatalent.fi.ez.lapinamk.fi/teos/IACBFXJTFF#piste:b1>.
- Kärmeniemi, P. & Lehtola, K. 2005. Osaamisen prosessit arvioinnin kohteeksi – kokeiluja ja kehittämistä sosiaali- ja terveysalan koulutuksessa. Teoksessa E. Poikela & S. Poikela (toim.) *Ongelmista oppimisen iloa. Ongelmaperustaisen pedagogiikan kokeiluja ja kehittämistä*. Tampere University Press. 165–184.
- Laitinen, M. 2010. Kontekstin ja teorian hahmottamisen taito. Teoksessa J. Hurtig, M. Laitinen & K. Uljas-Rautio (toim.) *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 44–70.
- Lapin ammattikorkeakoulu 2020a. Opetussuunnitelmamatriisi. Viitattu 23.4.2020 https://soleops.lapinamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_VuosTeem-Mat/tab/tab/sea?ryhma_id=16271421&opettaposa_opinvuos=1&valkiel=fi&stack=push.

Lapin ammattikorkeakoulu 2020b. Opetussuunnitelmat: Lapin ammattikorkeakoulu 2020–2021. Viitattu 31.1.2020 https://soleops.lapinamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_KoulOhjSel/tab/tab/sea?koulohj_id=7198010&ryhmtyypp=1&lukuvuosi=5420304&stack=push.

Lapin ammattikorkeakoulu 2020c. Opintojakson toteutussuunnitelma. Viitattu 31.1.2020 https://soleops.lapinamk.fi/opsnet/disp/fi/ops_OpetTapTeks/tab/tab/sea?opettap_id=16272070&stack=push.

Majuri, M. & Helakorpi, S. 2010. Oppijakeskeiset oppimisympäristöt. Teoksessa S. Helakorpi, H. Aarnio & M. Majuri Ammattpedagogiikkaa uuteen oppimiskulttuuriin. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 125–143.

Mattila, M. 2009. Tutkimusprosessi. Viitattu 24.4.2020 <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/tutkimus/prosessi.html>.

Ministry of Science, Technology and Innovation 2005. A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area. Viitattu 26.2.2020 http://ecahe.eu/w/images/7/76/A_Framework_for_Qualifications_for_the_European_Higher_Education_Area.pdf.

Opetushallitus 2019a. Osaamisrakenne 2035. Alakohtaiset tulevaisuuden osaamistarpeet ja koulutuksen kehittämishaasteet – Osaamisen ennakointifoorumin ennakointituloksia. Viitattu 20.4.2020 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/osaamisrakenne_2035.pdf.

Opetusministeriö 2009. Tutkintojen ja muun osaamisen kansallinen viitekehys. Viitattu 20.12.2019 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/78889/tr24.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Poikela, E. 2001. Ongelmaperustainen oppiminen yliopistossa. Teoksessa E. Poikela & S. Öystilä (toim.) Tutkiminen on oppimista – ja oppiminen tutkimista. 3. painos. Tampere University Press. 101–117.

Shemeikka, M. 2020. Lapin ammattikorkeakoulu. Lehtorin haastattelu 28.1.2020.

Taanila, A. 2019. Määrällisen datan kerääminen. Viitattu 24.4.2020 <http://taanila.fi/suunnittelu.pdf>.

The Commission's Directorate General for Education and Culture 2020. Tuning Educational Structures in Europe. Viitattu 26.2.2020 <https://www.unideusto.org/tuningeu/>.

Trochim, W. M.K. 2020a. Hypotheses. Viitattu 29.3.2020 <https://socialresearchmethods.net/kb/hypotheses-explained/>.

Trochim, W. M.K. 2020b. Types of Surveys. Viitattu 29.3.2020 <https://socialresearchmethods.net/kb/types-of-surveys/>.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan

ohje 2012. Viitattu 12.4.2020 https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf.

Uljas-Rautio, K. 2010. Kirjoittamisen ja lukemisen taito. Teoksessa J. Hurtig, M. Laitinen & K. Uljas-Rautio (toim.) *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 149-181.

Valli, R. 2015. *Johdatus tilastolliseen tutkimukseen*. 2. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 14.4.2020 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524516761>.

Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehksestä 23.2.2017/120.

Van der Sanden, J. & Teurlings, C. 2007. Developing Competence During Practice Periods: The Learner's Perspective. Teoksessa T. Tuomi-Gröhn & Y. Engeström (toim.) *Between School and Work. New Perspectives on Transfer and Boundary-crossing*. Emerald Group Publishing Limited. 119–138.

Vartiainen, M. 2008. Liikkuva ja hajautettu työ osaamisen haasteena. Teoksessa S. Helakorpi (toim.) *Postmoderni ammattikasvatus – haasteena ubiikkiyhteiskunta*. HAMK Ammatillisen opettajakorkeakoulun julkaisuja 1/2008. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 131–154.

Viitala, R. 2008. *Johda osaamista! Osaamisen johtaminen teoriasta käytäntöön*. 3. painos. Inforviestintä Oy.

Vilkkä, H. 2015. *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-kustannus. Viitattu 14.4.2020 <https://www.ellibslibrary.com/reader/9789524517560>.

Virolainen, M. 2006. Osaamista rakentamassa. Ammattikorkeakoulut harjoittelujen ja työelämäyhteistyön kehittäjänä. Koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopisto. Tutkimuslauseita 27. Viitattu 3.5.2020 <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37759/G027.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

LIITTEET

- Liite 1. Eurooppalainen tutkintojen viitekehys
- Liite 2. ARENE ry:n suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi
- Liite 3. Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit
- Liite 4. Kysely

Liite 1 Eurooppalainen tutkintojen viitekehys

EUROOPPALAINEN TUTKINTOJEN VIITEKEHYS ELINIKÄISEN OPPIMISEN EDISTÄMISEKSI

EUROOPPALAISEN TUTKINTOJEN VIITEKEHYKSEN (EUROPEAN QUALIFICATIONS FRAMEWORK, EQF) TASOJEN KUVAUKSET

		TIEDOT	TAIDOT	PÄTEVYYS
Kukin kahdeksasta tasosta on määritelty kuvailemalla oppimistulokset, jotka olennaisesti liittyvät kyseisen tason tutkintoihin missä tahansa tutkintojärjestelmässä.		EQF:ssä tiedot voivat olla teoria- ja/ tai faktatietoja.	EQF:ssä taidot kuvataan kognitiivisina (loogisen, intuitiivisen ja luovan ajattelun käyttö) ja käytäntöön liittyvinä (kätevyys ja menetelmien, materiaalien, työkalujen ja -välineiden käyttö).	EQF:ssä pätevyys kuvataan vastuun ja itsenäisyyden perusteella.
TASO 1 TASO 2 TASO 3 TASO 4	Tason 1 olennaiset oppimistulokset ovat	yleistiedot	yksinkertaisten tehtävien suorittamiseksi vaadittavat perustaidot	työskentely tai opiskelu selkeässä toimintaympäristössä suoran valvonnan alaisena
	Tason 2 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan perustiedot	kognitiiviset ja käytännön perustaidot, joita vaaditaan asiaan liittyvän informaation hyödyntämiseen tehtävien suorittamiseksi ja rutiinien omaisten ongelmien ratkaisemiseksi käyttäen yksinkertaisia sääntöjä ja työkaluja	jonkin verran itsenäisyyttä vaativa valvottu työskentely tai opiskelu
	Tason 3 olennaiset oppimistulokset ovat	tiedot työ- tai opintoalan faktoista, periaatteista, prosesseista ja yleisistä käsitteistä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tehtävien suorittamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen valitsemalla ja soveltamalla perusmenetelmiä, -työkaluja, materiaaleja ja -informaatiota	vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien tehtävien suorittamisesta oman toiminnan mukauttaminen olosuhteisiin ongelmien ratkaisemisessa
	Tason 4 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan fakta- ja teoria-tiedot laajoissa asiayhteyksissä	tietyt kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tuottaessa ratkaisuja työ- tai opintoalan erityisongelmiin	itsenäinen työskentely noudattaen yleensä ennustettavien, mutta mahdollisesti muuttuvien työ- tai opintoympäristöjen suuntaviivoja muiden suorittamien rutiinitehtävien valvonta, osittaisen vastuun ottaminen työhön tai opintoihin liittyvien toimien arvioinnista ja parantamisesta
TASO 5* TASO 6** TASO 7*** TASO 8****	Tason 5 olennaiset oppimistulokset ovat	työ- tai opintoalan laaja-alaiset, erikoistuneet fakta- ja teorian tiedot sekä kyseisten tietojen rajojen ymmärtäminen	laaja-alaiset kognitiiviset ja käytännön taidot, joita vaaditaan tuottaessa luovia ratkaisuja abstrakteihin ongelmiin	johtaminen ja valvonta työn tai opintojen toimintaympäristöissä, jotka muuttuvat ennakoimattomasti oman ja muiden suoritusten tarkastelu ja kehittäminen
	Tason 6 olennaiset oppimistulokset ovat	edistyneet työ- tai opintoalan tiedot, joihin liittyy teorioiden ja periaatteiden kriittinen ymmärtäminen	edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa ja kykyä innovaatioihin ja joita vaaditaan erikoistuneella työ- tai opintoalalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseen	monimutkaisten teknisten tai ammatillisten toimien tai hankkeiden johtaminen, vastuun ottaminen päätöksenteosta ennakoimattomissa työ- tai opintoympäristöissä vastuun ottaminen yksittäisten henkilöiden ja ryhmien ammatillisen kehityksen hallinnasta
	Tason 7 olennaiset oppimistulokset ovat	pitkälle erikoistuneet, osittain työ- tai opintoalan huipputasoisista vastaavat tiedot, joita käytetään itsenäisen ajattelun ja/ tai tutkimuksen perustana alan ja eri alojen rajapintojen tietoihin liittyvien kysymysten kriittinen ymmärtäminen	erikoistuneet ongelmanratkaisutaidot, joita vaaditaan tutkimus- ja/ tai innovaatiotoiminnassa uusien tietojen ja menetelmien kehittämiseen ja eri alojen tietojen yhdistämiseen	monimutkaisten, ennakoimattomien ja uusia strategisia lähestymistapoja vaativien työ- tai opintoympäristöjen johtaminen ja muuttaminen vastuun ottaminen ammatillisen tietojen ja käytäntöjen kartuttamisesta ja/ tai ryhmien strategisen toiminnan arvioinnista
	Tason 8 olennaiset oppimistulokset ovat	tiedot, jotka sijoittuvat työ- tai opintoalan kaikkein edistyneimmälle tasolle ja alojen väliselle rajapinnalle	kaikkein edistyneimmät ja erikoistuneimmat taidot ja tekniikat, mukaan luettuina synteisien tekeminen ja arviointi, joita vaaditaan keskeisten ongelmien ratkaisemiseen tutkimus- ja/ tai tai innovaatiotoiminnassa ja nykyisten tietojen tai ammattikäytäntöjen laajentamiseen ja uudelleenmäärittelyyn	näyttöä huomattavasta auktoriteetista, innovointikykyä, itsenäisyydestä, tieteellisestä ja ammatillisesta luotettavuudesta ja kestävästä sitoutumisesta uusien ideoiden tai prosessien kehittämiseen merkittävissä työ- tai opintoympäristöissä, tutkimustoiminta mukaan luettuna

Liite 2 ARENE ry:n suositus ammattikorkeakoulututkintojen yhteisiksi kompetensseiksi

	Osaamisen kuvaus, ammattikorkeakoulututkinto
OPPIMISEN TAILOT	<ul style="list-style-type: none"> - osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan - osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti - kykenee ottamaan vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta
EETTINEN OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja sen seurauksista - osaa toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti - osaa ottaa erilaiset toimijat huomioon työskentelyssään - osaa soveltaa tasa-arvoisuuden periaatteita - osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita - kykenee vaikuttamaan yhteiskunnallisesti osaamistaan hyödyntäen ja eettisiin arvoihin perustuen
TYÖYHTEISÖOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - osaa toimia työyhteisön jäsenenä ja edistää yhteisön hyvinvointia - osaa toimia työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa - osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oman alansa tehtävissä - kykenee luomaan henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimimaan verkostoissa - osaa tehdä päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa - kykenee työn johtamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn asiantuntijatehtävissä - omaa valmiuksia yrittäjyyteen
INNOVAATIO-OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - kykenee luovaan ongelmanratkaisuun ja työtapojen kehittämiseen - osaa työskennellä projekteissa - osaa toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä - osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja
KANSAINVÄLISTYMISSOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - omaa alansa työtehtävissä ja niissä kehitymisessä tarvittavan kielitaidon - kykenee monikulttuuriseen yhteistyöhön - osaa ottaa työssään huomioon alansa kansainvälisyys-kehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia

Liite 3 Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit

	Osaamisen kuvaus
LIIKUNTAPEDAGOGINEN OSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa liikunnan ohjaamisen ja opettamisen kannalta riittävät liikuntataidot ja yhdistää osaamiseensa tiedon sekä luovuuden. - Tiedostaa yksilön erilaisuuden sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja osaa käyttää sitä tietoa hyväksi oppimistilanteissa. - Hallitsee kokonaisvaltaisesti liikuntakasvatuksen periaatteet ja osaa soveltaa vaihtelevasti pedagogisia menetelmiä eri kehitysvaiheissa - Ymmärtää liikuntamuodot mahdollisuutena ja väliinäänä motoristen taitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä ja itseilmaisun edistäjänä - Tuntee liikuntaharjoittelun vaikutusmekanismit elimistössä, suorituskyvyn arvioinnin perusteet ja osaa suunnitella tavoitteellista suorituskyvyn kehittämistä - Osaa tukea ihmisen tai ryhmän kokonaisvaltaista kehitystä ja ohjata terveyttä ja toimintakykyä edistävää liikuntaa seikkailukasvatuksen keinoin - Hallitsee riskien arvioinnin ja osaa ottaa vastuuta ryhmästä ja sen toiminnasta vaikeissakin olosuhteissa.
HYVINVOINTIVALMENNUSOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - Hallitsee ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arvioinnin ja osaa soveltaa tietojaan käytännön työhön. - Osaa mitata ihmisen terveyttä ja toimintakykyä asiakaslähtöisesti Liikunta-alan teknologian hyödyntäen ja laatia tavoitteellisia interventioita mittaustulosten pohjalta. - Osaa käyttää turvallisesti ja tehokkaasti hyväkseen erilaisia liikunnan toimintaympäristöjä ja tuntee nykyaikaisten liikuntamuotojen terveysvaikutukset - Tuntee kylmän ilman alan asettamat vaatimukset ihmisen hyvinvoinnille ja ottaa ne huomioon liikunnan yhteydessä - Pystyy toimimaan liikunnan terveysvaikutusten neuvonantajana
URHEILUVALMENNUSOSAAMINEN	<ul style="list-style-type: none"> - Tuntee kansallisen ja kansainvälisen kilpaurheilujärjestelmän ja sen organisoitumisen periaatteet - Ymmärtää urheilijan tai urheilijoiden yksilöllisyyden ja osaa tukea urheilijan kokonaisvaltaista kehitystä kaikissa ikävaiheissa. - Osaa arvioida ja kehittää optimaalisen suorituskyvyn sekä suorituskyvyn kehittymisen kannalta keskeisiä, lajin huippusuoritukseen vaikuttavia prosesseja

Liite 4 Kysely

Liite 4 1(12)

Osaaminen ensimmäisen vuoden harjoittelussa

Tämä kysely koskee lapsen kokonaisvaltaista kehitystä tukevaa harjoittelua (1. vuoden harjoittelu). Kyselyllä pyritään selvittämään opiskelijoiden kokemuksia heidän osaamisestaan ja sen kehittymisestä harjoittelun aikana. Suosittelemme lukemaan harjoittelusta kirjoittamasi harjoitteluraportin, jonka löydät Moodlesta kyseisen opintojakson työtilasta.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja se tapahtuu anonymisti. Tuloksissa emme analysoi yksittäisen ihmisen vastauksia, vaan käsittelemme asioita ryhmätasolla.

Lue kysymykset ja vastausvaihtoehdot huolellisesti ja vastaa niihin rehellisesti omien kokemustesi perusteella.

1. Ryhmätunnus:

- ☐ R75L17S
- ☐ R75L18S

2. Sukupuoli:

- ☐ mies
- ☐ nainen
- ☐ joku muu

3. Ensimmäisen vuoden harjoittelupaikkasi:

- ☐ päiväkot
- ☐ alakoulu
- ☐ urheiluseura
- ☐ jokin muu, mikä?

4. Missä suoritit harjoittelun?

- ☐ Rovaniemellä
- ☐ Jossain muualla Suomessa
- ☐ Ulkomailla

5. Minkä ikäisistä lapsista kohderyhmä koostui? (Huom. Voit valita useamman vaihtoehdon.)

- ☐ 0-2-vuotiaat
- ☐ 3-4-vuotiaat
- ☐ 5-6-vuotiaat
- ☐ 1.- ja 2.-luokkalaiset
- ☐ 3.- ja 4.-luokkalaiset
- ☐ 5.- ja 6.-luokkalaiset
- ☐ joku muu, mikä?

Liite 4 2(12)

6. Kuinka paljon sinulla oli aikaisempaa kokemusta lasten ohjaamisesta ennen harjoittelua?

- ☐ Ei lainkaan tai erittäin vähän.
- ☐ Olen toiminut satunnaisesti tehtävissä, jotka sisältävät lasten ohjaamista.
- ☐ Olen toiminut säännöllisesti tehtävissä, jotka sisältävät lasten ohjaamista. (esim. muutaman kuukauden ajan päivittäin tai vuoden ajan viikoittain)

Harjoittelu on ollut mahdollista suorittaa pääpiirteittäin kahdella tavalla:

1. kahdeksan viikon harjoittelujakson aikana, jolloin kahdeksan harjoitteluviikkoa ovat voineet toteutua peräkkäin tai jakautua esimerkiksi kolmeen sykliin tai
2. jotenkin muuten, esimerkiksi lukuvuoden aikana tai kesäopintoina hajautetusti useammalle kuin kahdeksalle viikolle

Kysymykset 7-10 ovat niille opiskelijoille, jotka kuuluvat ryhmään 1 eli ovat suorittaneet harjoittelun kahdeksan viikon harjoittelujakson aikana. Jos kuulut ryhmään 2 eli suorittit harjoittelun jotenkin muuten, siirry kysymykseen 11.

7. Kuinka monta tuntia keskimäärin käytit harjoitteluun aikaa viikossa (sisältää kaiken suunnittelua ja sivusta seuraamista myöten)?

- ☐ alle 10   ☐ 10-20   ☐ 21-30
- ☐ 31-40   ☐ 41-50   ☐ yli 50

8. Kuinka monta tuntia viikkoon sisältyi toimintaa, jossa toimit itse aktiivisena toimijana (sisältää kaiken muun paitsi sivusta seuraamisen)?

- ☐ alle 5   ☐ 5-10   ☐ 11-15
- ☐ 16-20   ☐ 21-25   ☐ 26-30
- ☐ 31-35   ☐ 36-40   ☐ yli 40

9. Kuinka monta tuntia viikossa kului varsinaiseen lasten ohjaamiseen?

- ☐ alle 5   ☐ 5-10   ☐ 11-15
- ☐ 16-20   ☐ 21-25   ☐ 26-30
- ☐ 31-35   ☐ 36-40   ☐ yli 40

10. Kuinka monta tuntia yhteensä käytit harjoitteluun aikaa harjoitteluviikkojen ulkopuolella? (esim. harjoittelupaikkaan tutustuminen, suunnittelu, harjoittelun raportointi)

- ☐ alle 10   ☐ 10-20   ☐ 21-30
- ☐ 31-40   ☐ 41-50   ☐ yli 50

Kysymykset 11-13 ovat niille opiskelijoille, jotka kuuluvat ryhmään 2. Jos kuulut ryhmään 1 ja vastasit kysymyksiin 7-10, siirry kysymykseen 14.

11. Kuinka monta tuntia arvioit käyttäneesi harjoitteluun aikaa kokonaisuudessaan (sisältää myös sivusta seuraamisen yms.)?

Huom. Harjoittelun kokonaistuntimäärän saat selville kertomalla viikoittaisen harjoittelutuntimäärän harjoitteluviikkojen lukumäärällä.

Esimerkiksi 5 tuntia viikossa x 15 viikkoa = 75 tuntia

- ☐ alle 100   ☐ 100-200   ☐ 201-300
- ☐ 301-400   ☐ yli 400

Liite 4 3(12)

12. Kuinka monta tuntia harjoitteluun sisältyi toimintaa, jossa toimit itse aktiivisena toimijana (sisältää kaiken muun paitsi sivusta seuraamisen)?

- ☐ alle 50   ☐ 50-100   ☐ 101-150
☐ 151-200   ☐ 201-250   ☐ 251-300
☐ 301-350   ☐ 351-400   ☐ yli 400

13. Kuinka monta tuntia harjoittelussa kului varsinaiseen lasten ohjaamiseen?

- ☐ alle 50   ☐ 50-100   ☐ 101-150
☐ 151-200   ☐ 201-250   ☐ 251-300
☐ yli 300

Seuraavat kysymykset 14-46 ovat kaikille opiskelijoille.

14. Listaa harjoittelusi **pääasialliset tehtävät**. Mainitse enintään viisi (5) tehtävää. (Pääasialliset tehtävät tarkoittavat niitä tehtäviä, joihin sinulla on kulunut harjoittelussa eniten aikaa. Jos harjoittelustasi merkittävä osa on kulunut esimerkiksi sivusta seuraamiseen tai muuhun passiiviseen toimintaan, muista sisällyttää myös ne listaasi.)

Seuraavat kysymykset koskevat Lapin ammattikorkeakoulun liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelman kahdeksaa kompetenssia (osaamiskokonaisuutta).

Yleiset kompetenssit (kaikille ammattikorkeakoulututkinnoille yhteiset)

1. oppimisen taidot
2. eettinen osaaminen
3. työyhteisöosaaminen
4. innovaatio-osaaminen
5. kansainvälistymisosaaminen

Liivan koulutusalaakohtaiset kompetenssit

6. liikuntapedagoginen osaaminen
7. hyvinvointivalmennusosaaminen
8. urheiluvallmennusosaaminen

Kysely etenee niin, että yksi sivu sisältää yhden kompetenssin kuvauksen ja sitä koskevat kysymykset. Lue kuvaus huolellisesti ennen kuin vastaat kysymyksiin.

Huomaa, että ensimmäisen vuoden harjoittelun tavoitteena ei ole kehittää kaikkia näitä kompetensseja. Näin ollen kaikkien seuraavilla sivuilla olevien osaamiskuvausten ja toiminnan kuvausten ei ole ollut

tarkoituksena toteutua. Tarkastele siis vain omia kokemuksiasi ensimmäisen vuoden harjoittelusta ja vastaa rehellisesti niiden pohjalta.

Liite 4 4(12)

1. Oppimisen taidot

- osaa arvioida ja kehittää osaamistaan ja oppimistapojaan
- osaa hankkia, käsitellä ja arvioida tietoa kriittisesti
- kykenee ottamaan vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta

15. Tarkastele oppimisen taitojen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Arvioin ja kehitin osaamistani ja oppimistapojani.	☐	☐	☐
Hankin, käsitelin ja arvioin tietoa kriittisesti.	☐	☐	☐
Otin vastuuta ryhmän oppimisesta ja opitun jakamisesta.	☐	☐	☐

Kysymysten 16-18 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia oppimisen taitojen osaamiskuvauksia.

16. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana oppimisen taitojen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

17. Kuinka hyvin koet oppimisen taitojen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

18. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää oppimisen taitojen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

2. Eettinen osaaminen

- kykenee ottamaan vastuun omasta toiminnastaan ja sen seurauksista
- osaa toimia alansa ammattieettisten periaatteiden mukaisesti
- osaa ottaa erilaiset toimijat huomioon työskentelyssään
- osaa soveltaa tasa-arvoisuuden periaatteita
- osaa soveltaa kestävän kehityksen periaatteita
- kykenee vaikuttamaan yhteiskunnallisesti osaamistaan hyödyntäen ja eettisiin arvoihin perustuen

Liite 4 5(12)

19. Tarkastele eettisen osaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Otin vastuun omasta toiminnastani ja sen seurauksista.	☐	☐	☐
Toimin alani ammattieettisten periaatteiden mukaisesti.	☐	☐	☐
Otin erilaiset toimijat huomioon työskentelyssäni.	☐	☐	☐
Sovelsin tasa-arvoisuuden periaatteita.	☐	☐	☐
Sovelsin kestävän kehityksen periaatteita.	☐	☐	☐
Vaikutin yhteiskunnallisesti osaamistani hyödyntäen ja eettisiin arvoihin perustaen.	☐	☐	☐

Kysymysten 20-22 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia eettisen osaamisen osaamiskuvauksia.

20. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana eettisen osaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

21. Kuinka hyvin koet eettisen osaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päättyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

22. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää eettisen osaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

Liite 4 6(12)

3. Työyhteisöosaaminen

- osaa toimia työyhteisön jäsenenä ja edistää yhteisön hyvinvointia
- osaa toimia työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa
- osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oman alansa tehtävissä
- kykenee luomaan henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimimaan verkostoissa
- osaa tehdä päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa
- kykenee työn johtamiseen ja itsenäiseen työskentelyyn asiantuntijatehtävissä
- omaa valmiuksia yrittäjyyteen

23. Tarkastele työyhteisöosaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Toimin työyhteisön jäsenenä ja edistin yhteisön hyvinvointia.	☐	☐	☐
Toimin työelämän viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.	☐	☐	☐
Hyödynsin tieto- ja viestintätekniikkaa oman alani tehtävissä.	☐	☐	☐
Loin henkilökohtaisia työelämäyhteyksiä ja toimin verkostoissa.	☐	☐	☐
Tein päätöksiä ennakoimattomissa tilanteissa.	☐	☐	☐
Harjoitin työn johtamista ja työskentelin itsenäisesti asiantuntijatehtävissä.	☐	☐	☐
Koin omaavani valmiuksia yrittäjyyteen.	☐	☐	☐

Kysymysten 24-26 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia työyhteisöosaamisen osaamiskuvauksia.

24. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana työyhteisöosaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

25. Kuinka hyvin koet työyhteisöosaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

26. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää työyhteisöosaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

Liite 4 7(12)

4. Innovaatio-osaaminen

- kykenee luovaan ongelmanratkaisuun ja työtapojen kehittämiseen
- osaa työskennellä projekteissa
- osaa toteuttaa tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä
- osaa etsiä asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja

27. Tarkastele innovaatio-osaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja

valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Toimin luovasti ongelmanratkaisutilanteissa ja kehitin työtapoja.	☐	☐	☐
Työskentelin projekteissa.	☐	☐	☐
Toteutin tutkimus- ja kehittämishankkeita soveltaen alan olemassa olevaa tietoa ja menetelmiä.	☐	☐	☐
Etsin asiakaslähtöisiä, kestäviä ja taloudellisesti kannattavia ratkaisuja.	☐	☐	☐

Kysymysten 28-30 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia innovaatio-osaamisen osaamiskuvauksia.

28. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana innovaatio-osaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

29. Kuinka hyvin koet innovaatio-osaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

30. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää innovaatio-osaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

Liite 4 8(12)

5. Kansainvälistymisosaaminen

- omaa alansa työtehtävissä ja niissä kehittämisessä tarvittavan kielitaidon
- kykenee monikulttuuriseen yhteistyöhön
- osaa ottaa työssään huomioon alansa kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia

31. Tarkastele kansainvälistymisosaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Käytin kielitaitoani alani työtehtävissä ja niissä kehittämisessä.	☐	☐	☐
Osallistuin monikulttuuriseen yhteistyöhön.	☐	☐	☐
Otin työssäni huomioon alani kansainvälisyyskehityksen vaikutuksia ja mahdollisuuksia.	☐	☐	☐

Kysymysten 32-34 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia kansainvälistymisosaamisen osaamiskuvauksia.

32. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana kansainvälistymisosaamisen

osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

33. Kuinka hyvin koet kansainvälistymisosaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

34. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää kansainvälistymisosaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

Liite 4 9(12)

6. Liikuntapedagoginen osaaminen

- osaa liikunnan ohjaamisen ja opettamisen kannalta riittävät liikuntataidot ja yhdistää osaamiseensa tiedon sekä luovuuden
- tiedostaa yksilön erilaisuuden sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja osaa käyttää sitä tietoa hyväksi oppimistilanteissa
- hallitsee kokonaisvaltaisesti liikuntakasvatuksen periaatteet ja osaa soveltaa vaihtelevasti pedagogisia menetelmiä eri kehitysvaiheissa
- ymmärtää liikuntamuodot mahdollisuutena ja välineenä motoristen taitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä ja itseilmaisun edistäjänä
- tuntee liikuntaharjoittelun vaikutusmekanismit elimistössä, suorituskyvyn arvioinnin perusteet ja osaa suunnitella tavoitteellista suorituskyvyn kehittämistä
- osaa tukea ihmisen tai ryhmän kokonaisvaltaista kehitystä ja ohjata terveyttä ja toimintakykyä edistävää liikuntaa seikkailukasvatuksen keinoin
- hallitsee riskien arvioinnin ja osaa ottaa vastuuta ryhmästä ja sen toiminnasta vaikeissakin olosuhteissa

35. Tarkastele liikuntapedagogisen osaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Hyödynsin liikunnan ohjaamisessa ja opettamisessa liikuntataitojani ja yhdistin osaamiseeni tiedon ja luovuuden.	☐	☐	☐
Käytin oppimistilanteissa hyväksi tietoa yksilön erilaisuudesta sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.	☐	☐	☐
Koin hallitsevani kokonaisvaltaisesti liikuntakasvatuksen periaatteet ja osasin soveltaa vaihtelevasti pedagogisia menetelmiä eri kehitysvaiheissa.	☐	☐	☐
Käytin liikuntamuotoja motoristen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisessä ja itseilmaisun edistäjänä.	☐	☐	☐
Tunsin liikuntaharjoittelun vaikutusmekanismit elimistössä, suorituskyvyn arvioinnin perusteet ja suunnittelin tavoitteellista suorituskyvyn kehittämistä.	☐	☐	☐
Tuin ihmisen tai ryhmän kokonaisvaltaista kehitystä ja ohjasin terveyttä ja toimintakykyä edistävää liikuntaa seikkailukasvatuksen keinoin.	☐	☐	☐
Arvioin riskejä ja otin vastuuta ryhmästä ja sen toiminnasta vaikeissakin olosuhteissa.	☐	☐	☐

Kysymysten 36-38 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia liikuntapedagogisen osaamisen osaamiskuvauksia.

Liite 4 10(12)

36. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana liikuntapedagogisen osaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

37. Kuinka hyvin koet liikuntapedagogisen osaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

38. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää liikuntapedagogisen osaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

7. Hyvinvointivalmennusosaaminen

- hallitsee ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arvioinnin ja osaa soveltaa tietoaan käytännön työhön
- osaa mitata ihmisen terveyttä ja toimintakykyä asiakaslähtöisesti liikunta-alan teknologian hyödyntäen ja laatia tavoitteellista interventiota mittaustulosten pohjalta
- osaa käyttää turvallisesti ja tehokkaasti hyväkseen erilaisia liikunnan toimintaympäristöjä ja tuntee nykyaikaisten liikuntamuotojen terveysvaikutukset
- tuntee kylmän ilmanalan asettamat vaatimukset ihmisen hyvinvoinnille ja ottaa ne huomioon liikunnan yhteydessä
- pystyy toimimaan liikunnan terveysvaikutusten neuvonantajana

39. Tarkastele hyvinvointivalmennusosaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Sovelsin ihmisen kokonaisvaltaisen toimintakyvyn arviointiin liittyviä tietoja käytännön työhön.	☐	☐	☐
Mittasin ihmisen terveyttä ja toimintakykyä asiakaslähtöisesti liikunta-alan teknologiaa hyödyntäen ja laadin tavoitteellisia interventioita mittaustulosten pohjalta.	☐	☐	☐
Käytin turvallisesti ja tehokkaasti hyväkseni erilaisia liikunnan toimintaympäristöjä ja tunsin nykyaikaisten liikuntamuotojen terveysvaikutukset.	☐	☐	☐

Liite 4 11(12)

	1	2	3
Tunsin kylmän ilmanalan asettamat vaatimukset ihmisen hyvinvoinnille ja otin ne huomioon liikunnan yhteydessä.	☐	☐	☐
Toimin liikunnan terveysvaikutusten neuvonantajana.	☐	☐	☐

Kysymysten 40-42 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia hyvinvointivalmennusosaamisen osaamiskuvauksia.

40. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana hyvinvointivalmennusosaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

41. Kuinka hyvin koet hyvinvointivalmennusosaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

42. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää hyvinvointivalmennusosaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät

Liite 4 12(12)

8. Urheiluvalmennusosaaminen

- tuntee kansallisen ja kansainvälisen kilpaurheilujärjestelmän ja sen organisoitumisen periaatteet
- ymmärtää urheilijan tai urheilijoiden yksilöllisyyden ja osaa tukea urheilijan kokonaisvaltaista kehitystä kaikissa ikävaiheissa
- osaa arvioida ja kehittää optimaalisen suorituskyvyn sekä suorituskyvyn kehittymisen kannalta keskeisiä, lajin huippusuoritukseen vaikuttavia prosesseja

43. Tarkastele urheiluvalmennusosaamisen kuvauksen pohjalta laadittuja toiminnan kuvauksia (alla) ja valitse vaihtoehdoista 1-3 se, joka kuvaa parhaiten kunkin kuvauksen toteutumista harjoittelun aikana.

1 = Ei toteutunut ollenkaan.

2 = Toteutui satunnaisesti.

3 = Toteutui säännöllisesti.

Toiminnan kuvaukset:

	1	2	3
Tuusin kansallisen ja kansainvälisen kilpaurheilujärjestelmän ja sen organisoitumisen periaatteet.	☐	☐	☐
Huomioin urheilijan tai urheilijoiden yksilöllisyyden ja tuin urheilijan kokonaisvaltaista kehitystä kaikissa ikävaiheissa.	☐	☐	☐
Arvioin ja kehitin optimaalisen suorituskyvyn sekä suorituskyvyn kehittymisen kannalta keskeisiä, lajin huippusuoritukseen vaikuttavia prosesseja.	☐	☐	☐

Kysymysten 44-46 kohdalla voit palata tarkastelemaan sivun alussa olevia urheiluvalmennusosaamisen osaamiskuvauksia.

44. Kuinka paljon koet osaamisesi kehittyneen harjoittelun aikana urheiluvalmennusosaamisen osalta?

- ☐ ei ollenkaan
- ☐ vain vähän
- ☐ kohtalaisesti
- ☐ melko paljon
- ☐ erittäin paljon

45. Kuinka hyvin koet urheiluvalmennusosaamisen osaamiskuvauksen toteutuneen kohdallasi harjoittelun päätyttyä?

- ☐ Kompetenssin kuvaus ei vielä toteutunut ollenkaan.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui osittain.
- ☐ Kompetenssin kuvaus toteutui täysin.

46. Millaiset mahdollisuudet sinulla mielestäsi oli kehittää urheiluvalmennusosaamisen kuvauksen mukaista osaamista harjoittelun aikana?

- ☐ erittäin huonot
- ☐ melko huonot
- ☐ kohtalaiset
- ☐ melko hyvät
- ☐ erittäin hyvät